

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

■ RØNSHOVED ■

HØJSKOLES AARSSKRIFT

Men immer det dages dog paany
hvor Hjerterne Morgen vente-

HØJSKOLEN VED FLENSBORG FJORD

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN
1930

Kære venner!

Naar jeg nu igen skal prøve paa at skrive til jer i aars-skriftet, er det ud af den følelse, at det ikke er en offentlig artikel om et emne, som nok ligger mig paa sinde, men som jeg dog har saa meget paa afstand, at jeg kan skrive roligt og vejledende derom. Nej, jeg vil intet forsøg gøre paa at skrive en saadan artikel, men jeg vil skrive helt privat til jer, skrive et brev til jer om det, der ligger mig saadan paa sinde, at jeg ikke kan faa det paa nogen vurderende afstand.

Det, jeg vil skrive om, begyndte i 1924, og som følge af denne begyndelse skrev jeg i aarsskriftet fra det aar om Balder. Det fortsattes i 1925, hvorfor jeg i aarsskriftet fra det aar skrev om Rønshoved frimenighed og om Rønshoved højskole. Saa kunde jeg ikke komme videre før i 1927, da jeg fik anledning til at skrive om „Den fri folkehøjskole“ og om aandelig klarhed.

Nu har det ligget stille siden. Nej, det var et meget forskert udtryk, jeg kom til at bruge. Stille har det sandelig ikke ligget. Det har kæmpet og stridt saa haardt, saa jeg knap selv har kunnet være til for bulder og brag. Dette kom aarsskriftet for 1929 til at bære præg af, d. v. s. paa en maade, for det gav sig det mærkelige udslag, at jeg ikke skrev noget til jer; jeg var nemlig bange for, at I ikke skulde kunne høre mig for det rasende stormvejr med torden og lyn, som fyldte mig. Nu har stormen lagt sig, og tordenvejret er forbi, og luften er stille og ren, og — hermed vil jeg helst forlade mig selv og gaa i lag med at fortælle jer lidt om skolen, for saa vidt der kan fortælles om denne, uden at jeg selv kommer med i skildringen.

Den 1. september i aar begyndte vi den ny skole, det 20. aarhundredes højskole tror vi, det er. Vi begyndte med 12 elever, hvoraf 6 havde været elever her fra maj til august. Det var helt mærkeligt for os at holde højskole i september og oktober; det havde vi aldrig prøvet før.

Det er i aar 25 aar siden, jeg kom til Ryslinge højskole som elev og som lærer i dansk, og i alle disse aar har jeg kun kendt til højskole som vinter- eller sommerskole. Nu har vi prøvet en efteraarsskole ogsaa og lært dens værdi at kende, f. eks. i dette, at aftenerne ikke længere er saa lyse og varme som om sommeren, hvor man helst opholder sig ude til sengetid, og de er heller ikke saa mørke og kolde og lange som om vinteren, hvor man slet ikke kan være ude efter spisetid. Efteraarets aftener indbyder ligeligt til ude- og indeliv, og de har derfor ligesom dobbelt værdi.

For mig havde efteraaret tillige den særlige værdi, at jeg var hjemme. Jeg plejer ellers at være paa foredragsrejse fra først i september til sidst i oktober, og jeg har aldrig før set efteraaret blive til tusindfarvet pragt i Rønshoved.

Jeg tror, at disse to efteraarsmaaneder altid vil staa i glans for os, som oplevede dem. Det var spændende, om den ny skole, som hidtil havde været bare teori, nu ogsaa lod sig udføre i virkeligheden. Alting var spændende. Eleverne var prøveklude, forsøgskaniner eller hvilket andet smukt navn, man vil hædre dem med. Vilde de finde det ny bedre end det gamle? Eller var det ringere? De 6 elever fra sommerskolen i aar havde jo særlige forudsætninger for en sammenligning. Det kneb lidt i begyndelsen. Den mere gennemførte orden føltes som et frihedsindgreb. Men det mærkede de ny elever vist ikke noget til; de vidste jo ikke, hvordan det havde været tidligere. Og det skal siges, at alle de gamle elever snart fandt sig til rette med det ny og priste det som noget, der i enhver henseende var bedre end det gamle. Jeg har hørt dem tale om, at nu først fik foredragene deres fulde værdi i den time fra kl. 1—2, som de af sig selv gav navn af „stilletime“. En af dem sagde, at hun havde faaet dobbelt saa meget ud af disse 2 maaneder som af de 3 maaneder i

sommer. Tiden kunde ikke saa let sløses hen; man fik arbejdet mere og havde mere lyst til arbejdet, som det nu var ordnet. Fritiden smagte bedre, morskaben var mere lystig og mere indholdsrig.

Spændende var det ogsaa for lærerne. Cand. mag. Nordentoft havde aldrig været lærer før, ja, aldrig rigtig været paa en højskole før, og han skulde derfor begaa alle de dumheder og gøre alle de famlende forsøg, vi alle har prøvet at gøre, naar vi var begyndere. Folke Trier Hansen var vel en gammel øvet lærer og indlevet i forholdene her fra tidligere tid. Men en stor del af hans undervisning skulde dog lægges om; den skulde blive mere indtrængende, mere faglig ogsaa, uden at den derfor maatte miste noget af sit friske præg og af sin aandelige baggrund.

Karen Trier Hansen — til daglig kaldet Putte — begyndte samtidig saa smaat sin gerning som lærerinde i regning, tegning og naturfag. Men hendes mest spændende tid kom dog først til november, da hun fik med de mandlige elever at gøre, fordi piger som regel ikke græsser alt for villigt paa naturfagernes græsgange.

Hvor spændende det var for Musse Rasmussen, ved jeg ikke. Hun havde haft de samme fag paa sommerskolen, undtagen kjolesyning, som hun først havde lært i august. Ja, saa var det vel ogsaa spændende for hende.

Frøken Paulsen fra Flensborg underviser i vævning, og det var i hvert fald spændende, til de 2 væve var sat op, og det viste sig, at de mange hundreder af traade, som for mig saa ud som det rene virvar, virkelig kunde blive til pæne viskestykker og paa den anden væv til smukt stolebetræk.

Ja, saa var min kone og jeg maaske tilsidst de mest spændte af alle. Vi havde drøftet planerne, efterhaanden som de blev til og begyndte at udforme sig og kæde sig sammen til et hele, og vi havde nu sat hele vor aandelige og timelige tilværelse ind paa at gennemføre dem.

Det var en streng tid, men det var en lykkelig tid, en af de glædeste tider, vi har levet.

Fra 1. november er lærerstaben bleven forøget med seminarist Sv. Aa. Johansen, der underviser i husflid, ikke blot paa højskolen, men ogsaa i børneskolen og iøvrigt i hele omegnen.

For fremtiden vil jeg ikke kunne drage ud paa foredragsrejse dag efter dag — hele uger igennem. Jeg er ked af dette, fordi disse rejser bragte mig i forbindelse med gamle elever og mange prægtige hjem og mennesker rundt om i landet. Jeg har ogsaa følt, at jeg af og til havde en gerning at gøre med de foredrag, jeg kom til at holde i landets forskellige egne. Det bliver jo til en del gennem 23 aar.

Jeg kan nok huske de første aar, da jeg utaalmodigt spejdede efter opfordringer til at tale uden for skolen. Det var, da jeg var bleven gift. Jeg holdt lange og alvorlige foredrag for min unge kone om, at der var ingen, der brød sig om at sende bud efter mig som taler. Hun troede aldrig paa, hvad jeg sagde i disse mine mest veltalende stunder, og — — posten gav hende snart ret ved at komme med det ene brev efter det andet med opfordring til at tale saa her, saa der. Ja, det var den gang. Senere blev det et helt arbejde at faa al den foredragspost besvaret. Vi mennesker kan spare os mange bekymringer!

Men nu skal jeg altsaa omtrent holde op med disse foredrag uden for skolen, og jeg har, som sagt, grund til at være ked af det. Der er imidlertid noget andet, som gør, at jeg mest er glad for, at jeg nu har gyldig grund til at blive hjemme. Det har i de sidste aar ofte været mig en skuffelse at tale, mest i ungdomsforeninger, men ogsaa i foredragsforeninger. Lad mig sige straks, at skylden væsentligst er min egen, for jeg har intet forsøg gjort paa at indstille mig efter mine tilhørere, og dette bør en taler gøre. Jeg har altid prøvet, skønt jeg godt ved, at det af og til er mislykkedes for mig, at „tale sandt om smaata og stort og jævnt om alt det høje“. Det er ikke dette, jeg mener, naar jeg siger, at jeg ikke har forsøgt at indstille mig efter mine tilhørere. Nej,

jeg mener, at jeg ikke har taget hensyn til, at mine tilhørere alt for ofte ikke kendte den verden, jeg prøvede at aflægge et vidnesbyrd ud af.

Maa jeg nævne et eksempel. Grundtvig skriver i sin kendte skolesang: „Umælende som hest og hund er alle dyr i dale, men folk gav verdens skaber mund til med ham selv at tale“.

Her er forskellen mellem dyr og mennesker udtrykt i dette, at dyrene er umælende, mens mennesker kan tale — altsaa tale med Gud. Dyrene er ikke umælende indbyrdes eller over for mennesker. En hund kan udtrykke sorg og glæde, smerte, kærlighed o. s. v. Den kan ytre, hvad der raader i dens tanke og behersker dens følelse — ligesom mennesker kan det. Mange dyr har maaske et samfundsliv, kan hænde et slags kulturliv — ligesom mennesker har det. Der kan i disse henseender være tale om gradforskelle mellem dyr og mennesker, og undertiden er disse forskelle til gunst for dyrene, undertiden for menneskene. Fælles for dyr og mennesker er det, at sjæleligt liv kan meddeles andre, saa at det bliver fælleseje. At den slags liv hos mennesker antager form af videnskab, kunst eller litteratur er kun en gradsforskel, ingen væsensforskel. Men hvad der væsentligt skiller mennesker fra dyr, er menneskets mund til at tale med Gud.

Her maa det nu bemærkes, at intet levende væsen kan tale med Gud uden i tro og altsaa ud fra troens verden. Naar det da hedder, at „folk gav verdens skaber mund til med ham selv at tale“, saa vil dette sige, at Gud gav mennesker — foruden det sjælelige liv, der ytrer sig f. eks. i videnskab og kunst — et troens liv at leve, og dette liv ytrer sig i troens ord. Dette liv og det deraf fødte ord var i verden fra mennesket blev til efter Guds vilje — og det var her altsaa længe før kristendommen. Trods synd og død var det her og er det her med en saadan værdi, at det var og er frelse værd. Det er godt at tænke paa, at det ikke er sjælens liv, som dette ytrer sig i videnskab for videnskabens skyld eller i kunst

for kunstens skyld, der er frelse værd, men at frelsen alene gælder det liv, der menneskeligt og folkeligt er en troens verden, udtrykt i haab og kærlighed.

Lad mig nævne en oplevelse, som gjorde indtryk paa mig. Det var ved et møde i en stue syd for vor nuværende grænse. Jeg lagde mærke til en ung pige, som ikke kunde tale dansk, men som kunde forstaa et dansk foredrag og synge nogle danske sange. Da vi sang: „I Danmark er jeg født, der har jeg hjemme, der har jeg rod, derfra min verden gaar. Du danske sprog, du er min moders stemme . . .“, sang hun med selvforglemmende glæde.

Bag efter tænkte jeg paa, at denne unge pige ikke var født i Danmark, som hun sang om det; hun var født i Tyskland. Og hvor kunde hun føle sig hjemme i Danmark, naar hun aldrig havde været andre steder end i Tyskland. Det lød temmelig unaturligt, naar hun sang om, at hun havde rod i det danske, da hun aabenbart ikke kendte noget til det danske folkeliv og overhovedet ikke til ret meget dansk af nogen art. Helt urimeligt lød det, at det danske sprog skulde være hendes moders stemme, da hendes mor aldrig havde talt andet end tysk til hende. „Saa sødt, velsignet du mit hjerte naar“ maatte da næsten lyde som en bespottelse.

Den unge pige var imidlertid af slesvigsk rod og derfor af dansk „byrd og blod“, og jeg er aldeles ikke i tvivl om, at hun udtrykte sig fuldkommen sandfærdigt i sangens ord. Hun var dansk i troens verden, i den verden, hvori det danske folkeliv aandeligt har sin rod. Hun var mere dansk end mangen en borger i Danmark, for hvem det danske er noget fuldstændig ligegyldigt, som aldrig naar ind til selv den svageste berøring med menneskelig tro, haab og kærlighed.

Det danske folkeliv har sit sjælelige udtryk f. eks. i den danske litteratur, men det har sit aandelige udtryk i troens ord. Og jeg maa give den nævnte unge pige ret i, at det ord: „I Danmark er jeg født, der har jeg hjemme, der har jeg rod, derfra min verden gaar“, er et dejligt troens ord, rigt paa aandelig glæde. Eller det kan i hvert fald være det, naar

det ikke synges eller siges som en vanemæssig ligegyldighed. Men jeg indrømmer, at det liv, hvoraf et saadant troens ord fødes, kan man ikke nærme sig og langt mindre naa hen til og ind i ad forstandens vej; det skal opleves og tros — som den glæde, ogsaa den folkelige glæde, der er det aandelige livs aandedrag, „og friest er dit andefang, naar dybt du drager det i sang“.

Jeg har nævnt dette som et eksempel paa den menneskelivets og folkelivets verden, der for mig er det værdifuldeste, og den er jo en lige saa nøgtern virkelighed som den ydre statistikkens verden, ja, endnu mere virkelig, fordi f. eks. glæden altid er fuldkommen i folkelivets trosverden og derigennem føles helt anderledes virkelig end i den ydre verden, hvor glæde — saa vel som alt andet — kun er forholdsvis glædelig. Dette skulde tillige være jer en forklaring paa, at jeg ikke kan vælge et eller andet litterært eller historisk emne at tale om; man kan nemlig vanskeligt tale om det, der er forholdsvis virkeligt, naar man føler sig gennemstrømmet af den virkelighed, der er selve livets sande og fuldkomne.

Det er ved denne bundethed til et bestemt „emne“, det almen-menneskelige eller det aandeligt folkelige, at jeg har lidt mine skuffelser som taler uden for skolen. Aldrig paa skolen og næsten aldrig syd for Kongeaaen, og derfor finder jeg, det er naturligt, at jeg for fremtiden virker der, hvor jeg aabenbart hører hjemme.

Jeg har fortalt dette om mine foredrag, fordi jeg gerne vilde have jer til at forstaa og tilgive, at jeg ikke mere kan og vil drage paa ugelange foredragsrejser; men jeg har ogsaa fortalt det, fordi det er ad den vej, jeg er ført ind paa de nye skoletanker, som vi nu i de sidste maaneder har forsøgt at virkeliggøre.

For et aar siden var jeg kørt træt, fordi det forekom mig, at det, jeg talte ud af, levede paa og virkede for, den gamle højskole, skolen fra Kolds dage, nu syntes forladt af guder og mennesker. Der var og er endnu venlige højskolemænd,

der forklarer mig, at det er meget ædelt af mig, at jeg trofast kæmper for de gamle idealer, men det er inderlig unyttigt. Det gamle er forbigangent. Som en drøm det heden for, og det vender aldrig mere tilbage. Det lader sig heller ikke genskabe — lige saa lidt som et menneske i en senere alder kan genskabe sin barndom.

Dette er rigtigt. Og jeg har heller aldrig tænkt paa, at jeg vilde genskabe noget, der kun — og med rette — kun hører hjemme i mindernes verden! Jeg har blot hævdet som min mening, at den troens verden, hvori menneske- og folkeliv har sine kilder, er evig, og derfor ogsaa evig ny og frisk, ja, det allermest „moderne“ til enhver tid.

Eller — lad mig hente et eksempel fra et andet omraade — tror man virkelig, at fordi vore fædre eller bedstefædre gik hen og forelskede sig i vore mødre eller bedstemødre i Kolds dage, at det derfor blot er en ædel og trofast vedhængen ved det gamle, om en ung mand i vore dage forelsker sig i en ung pige og giver denne forelskelse udtryk — rimeligvis med de samme ord, som faderen eller bedstefaderen brugte i Kolds dage. Jeg holder paa, at det, at man forelsker sig, aldeles ikke er et udslag af, at man er „umoderne“. Saa længe et menneske er et menneske, og saa længe slægt følger efter slægt, er der ikke saa ganske lidt i menneskeliv og folkeliv, der gentager sig — uden at det derfor er en død gentagelse. Det, der er fortid, kan blive en begyndende fremtid naar som helst. „Som ny igen blir den gamle sang, saa tit en mand den af hjertet synger“, og „forældet aldrig blev *livets tale*“. Derimod kan mennesker vise sig uimodtagelige for „livets tale“, men det behøver ikke at være denne tales skyld. Mangfoldige gange er livets tale bleven afvist af mennesker med den begrundelse, at den var ny, og man vilde nu holde sig til det gode gamle. Men der er naturligvis ikke det mindste i vejen for, at man kan afvise livets tale med den modsatte begrundelse, at den er gammel, og derfor har den ingen værdi i vore moderne tider. Sandheden er jo, at livets tale hverken er ny eller gammel, fordi den er evig.

Det er aldrig livets tale, der er noget i vejen med, naar den lyder; det er altid mennesker, der er noget i vejen med, naar de ikke hører. Og naar mennesker i vore dage hører livets tale som en gentagelse af gamle ord og lærdomme, saa skyldes dette ikke udlevethed i ordene; men i de menneskesjæle, der skal modtage ordene. Det udlevede i mennesker møder man allevegne, men særlig der, hvor man taler mest om det ny og er mest moderne. Man aner ikke, at det er en gammel plade, man har sat paa en ny lirekasse.

Derfor var jeg kørt træet for et aar siden.

Jeg maatte gøre et af to: enten maatte jeg opgive min højskolegerning, eller ogsaa maatte jeg gøre højskolen samtidig med den virkelige ungdom i menneskesjæle. Det første var det nemmeste, og det prøvede jeg da ogsaa for alvor paa at gøre. Men jeg vil gerne sige jer rent ud, hvordan det er gaaet mig i den henseende. Gud vilde ikke tage det kald, han har givet mig til at være højskolemand, tilbage, og derfor er jeg nødt til at blive i denne gerning. Jeg ønskede, at Gud skulde følge mig ind i en gerning som præst; men det vilde han ikke, i hvert fald ikke endnu.

Saa var der kun den anden udvej tilbage. Og der viste det sig, at Gud gik foran, saa at jeg blot skulde følge efter. Det kan synes nemt nok, men det støder alligevel paa mange vanskeligheder. Det er utroligt, som man tit maa ydmyges for at gaa den vej, som dog ellers er den eneste trygge og banede vej gennem livet.

Men saaledes er den ny højskole bleven til.

Jeg skal nu prøve at give jer et indtryk af dagligt liv paa skolen under de ny former.

Om morgenen kl. 7 ringer klokken. Deri er der intet nyt. Fra kl. 7—8 klæder man sig paa og gør rent paa sit værelse. Det sidste er nyt — i hvert fald for karlenes vedkommende. Tidligere, da I var elever her, skulde man jo nok ogsaa gøre rent, men man gjorde det ikke — ikke ret meget da. Nu gør man det derimod, for man har sit eget værelse, og det er

ikke blot soveværelse, men tillige dagligstue og arbejds-
værelse, hvor man skal tilbringe flere af dagens timer. Det
betaler sig derfor at gøre ordentligt rent om morgenen, for
at man kan have det hyggeligt og rart dagen igennem. Tænk
jer, der bliver vasket gulv hver dag og støvet af, ikke af
pigerne, men af hver elev selv. Lyder dette ikke utroligt!

Kl. 8 ringer klokken til mad. Det kender I; men det er
en halv time senere end sædvanligt. Ja, det kommer af, at
man virkelig gør rent om morgenen. Det er et arbejde, som
skal have sin tid, og tiden er vel anvendt, naar den er brugt
til et værdifuldt arbejde.

Kl. 8½ er der morgensang, og derefter taler jeg, højst en
halv time. Det er de foredrag med tekst fra Grundtvigs
sange og salmer, som I kender fra nogle aftentimer. Nu er
disse foredrag henlagt til denne halve morgentime 5 dage om
ugen. Om lørdagen har en af lærerne denne time.

Fra kl. 9¼—10 har de mandlige elever gymnastik, mens
de kvindelige elever gaar en tur eller læser paa deres
værelser.

Fra kl. 10—11 er der dansk.

Kl. 11 holder jeg foredrag, undtagen om lørdagen; da har
en af lærerne denne time.

Fra kl. 12—1 spiser vi til middag og holder fri.

Mellem kl. 1 og 2 opholder alle eleverne sig paa deres
værelser. Hvad de bestiller, ved jeg ikke, men det er en stille
time, hvor man kan sove til middag, hvis man har trang til
det, eller hvor man kan fordybe sig i det, man har hørt om
formiddagen, eller i sig selv, hvis man trænger til det. I kan
vanskeligt tænke jer, hvor denne stilhed virker velgørende
paa sunde mennesker. Der er meget i et menneskes liv, der
bedst gror i stilhed.

For øvrigt er der og skal der altid være stille paa elev-
værelser og elevgange, for at de, som vil arbejde, kan faa ro
til det. I vil vist finde dette unaturligt. Ja, det er ganske
modsat af det, I kender. For sikken ballade der ofte var paa
elevværelser og gangene i jeres tid! Nu gennemfører vi med

strenghed, at man ikke besøger hinanden paa værelserne, at man ikke synger, spiller, fløjter eller laver nogensomhelst unødigt støj paa værelser og gange. Hvor maa det være kedeligt, tænker I. Nej, det gaar ganske af sig selv, fordi enhver oplever værdien deraf. Og saa maa I huske paa, at om aftenen efter spisetid staar 5 skolestuer og vore private stuer til raadighed for al den morskab og lystighed, der er naturlig for al god ungdom. Og I kan være overbeviste om, at det gaar lystigt til om aftenen. Her har aldrig været livligere paa skolen end nu. Naar man har brugt sin dag flittigt, har de fleste lyst til at slaa sig løs et par timer om aftenen.

Kl. 2 har de kvindelige elever gymnastik, mens de mandlige elever gaar tur eller læser paa deres værelser.

Kl. 3 drikkes der kaffe.

Kl. 3½—4½ er der 4 dage om ugen regning og matematik for dem, som ønsker at deltage deri. De 2 dage om ugen fra 3½—4½ og alle ugens dage fra kl. 4½—6½ kan man faa undervisning i forskellige fag, som man frit vælger.

Der undervises paa samme tid i 4—5 fag, og da man kun kan være et sted ad gangen, kan man altsaa kun vælge et af disse fag. F. eks. i timen fra 4½—5½ onsdag og lørdag undervises der i 4 skolestuer af 4 forskellige lærere og lærerinder i verdenshistorie, litteraturhistorie, fysik og haandarbejde. Nu undervises der hver dag fra 4½—6½ i haandarbejde, saa det fag vil der altid blive lejlighed til at faa for pigerne. Men hvis en har valgt f. eks. litteraturhistorie, saa kan vedkommende ikke ogsaa have verdenshistorie eller fysik, og for pigernes vedkommende altsaa heller ikke haandarbejde i den time.

Det har været et stort arbejde at faa alt dette lagt til rette, saa det var praktisk brugeligt. Men jeg tror, det nu er lykkedes nogenlunde.

Den 1. i hver maaned kan eleverne faa deres timeplan forandret. Det betyder naturligvis ikke, at man er færdig med et fag, naar man har faaet undervisning i det i en maaned. Men det kan hænde, at man har taget fejl, at man har be-

gyndt paa noget, som det vilde være tidsspilde at fortsætte med, og saa er det kun ret og rimeligt, at fejlen bliver rettet.

I den tid, som er gaaet, fra jeg i sommer offentligt fremsatte planerne for vor ny skole, har jeg faaet mange spørgsmaal. Man har spurgt mig, om det ikke blev en skole for viderekomne, hvor almindelige højskoleelever ikke kunde følge med. Paa dette spørgsmaal maa jeg svare, at det nu først er muligt at tage virkeligt hensyn til hver enkelt elevs kundskabsstandpunkt ved ankomsten til skolen.

Foredragene, der holdes, er alle vidnesbyrd om og af menneskeliv og folkeliv. Historie som *fag* behandles ikke i foredragene.

Erfaringen viser, at de elever, som kan mindst, som altsaa ingen eksaminer har og heller ikke paa anden maade er overbebyrdede med mere eller mindre unyttige færdigheder, har lettest ved at følge foredragene. De har nemlig gerne en almindelig sund virkelighedssans og mange deraf følgende nyttige erfaringer, og heri ligger de bedste forudsætninger for at modtage et aandeligt vidnesbyrd.

Med hensyn til det faglige vil saadanne elever væsentlig holde sig til dansk, regning, tegning, gymnastik o. s. v., og de vil faa deres tid fuldt optaget af arbejdet hermed.

De elever, som har taget realeksamen, studentereksamen eller andre eksaminer, vil faa meget at gøre med at følge foredragene. Og fagligt kan vi vel nok fylde dem med lærde bøger, saa at de ogsaa i den henseende kan faa noget virkelig godt ud af deres tid.

Dertil kommer, at samlivet mellem uens udrustede elever vel ikke kan anses for at være mindre værdifuldt end samlivet mellem mere ensartede elever.

Man har ogsaa spurgt mig, om det da var meningen, at vi vilde holde maanedskursus, altsaa med helt ny elever den 1. i hver maaned. Nej, det har aldrig været meningen. Det har været vor mening, at vi — som de andre højskoler — begynder et nyt kursus til november og maj. Men erfaringen

viser, at der altid kommer nogle elever efter juleferien, og disse skal da ikke være tvungne til at rejse til april, hvis de kan blive til maj eller maaske længere, ligesom vi ogsaa tænker os, at nogle elever, der kommer til maj, kan have lyst og evne til at fortsætte i september og oktober efter en sommerferie i august.

Endelig har vi villet tage hensyn til mennesker, der paa grund af alder, uddannelse eller livsstilling ikke er egentlige højskoleelever, men som alligevel føler lyst og trang til at komme i forbindelse med livet paa en højskole. De kan maaske komme 14 dage eller en maaned paa den ene eller den anden aarstid, og de vil væsentlig komme for foredragernes og samlivets skyld. Hvis man nu kan faa noget udbytte af et enkelt foredrag i et forsamlingshus, og det paastaas der jo, at man kan, saa maa man da kunne faa et langt større udbytte af en hel række foredrag paa en højskole. Tiden mellem foredragene kan jo af den slags mennesker sagtens udfyldes med god læsning og fornøjeligt samvær.

Den ny elevbygning! Jeg betænkte mig længe, inden jeg fulgte flere gamle elevs opfordring til at søge jeres hjælp. Jeg tvivlede ikke om, at der var adskillige, der gerne vilde hjælpe os, men det var jo ikke sikkert, at I virkelig kunde. Jeg synes, jeg maa sige jer, at det har været en dejlig oplevelse for os i al denne tid at modtage jeres gave og hilsen. Mange gange har min kone og jeg set ganske stille paa hinanden i taknemlighed over al den kærlighed, I har vist os. Vi har forstaaet saa meget af jer, naar vi tænker paa jer, fra den gang, I var her paa skolen, og naar vi nu ser jeres gave. Hvor vilde vi gerne trykke jeres hænder og takke jer eller i det mindste skrive til hver enkelt af jer og sige tak. Men det bliver uoverkommeligt. I maa derfor nøjes med vor tak her i aarsskriftet, men I maa tro, at den er varmt følt. Og saa maa jeg tilføje, at vi haaber at se mange af jer til elevmødet, saa at vi sammen kan afsløre en mindetavle om denne bygning og dens tilblivelse.

Desværre kan jeg ikke aflægge fuldstændigt regnskab i dette aarsskrift, for hver dag kommer posten med nye bidrag, og jeg tror, han vil blive ved med dette helt ind i det ny aar. Jeg bliver derfor nødt til at aflægge sidste del af regnskabet i næste aarsskrift. Men foreløbig er der kommen gaver fra 228 gamle elever, og disse gaver beløber sig ialt til 4797 kr. Desuden har vi fra 6 venner modtaget ialt 8200 kr. Vi har altsaa foreløbig 12,997 kr. at bygge for. Da bygningen med centralvarme og elektrisk lys vil koste ca. 20,000 kr., mangler vi jo endnu ca. 7000 kr. Men hvis de daglige gaver fra jer bliver ved med at komme, faar vi maaske de fleste af de manglende penge fra jer. Ellers maa vi jo prøve paa at skaffe dem ad anden vej. Et fast laan i bygningen kan vi desværre ikke faa, da en saadan bygning ingen værdi har i handel ogandel.

Jørgen Hagedorn, som var elev her vinteren 28—29, er bygmester for den ny elevbygning. Han har til hjælp en murersvend, en tømrer og en arbejdsmand, og de mener, at bygningen kommer under tag inden jul. Vi er glade for, at vi kan faa bygget paa denne maade, og vi er taknemlige for, at Jørgen Hagedorn vilde paatage sig dette arbejde, som han udfører med dygtighed.

Naar den ny elevbygning er færdig, har vi plads til 41 elever baade vinter og sommer, og vi haaber, at I vil hjælpe os med, at skolen aldrig skal have tomme værelser. Vi ved, at I har gjort, hvad I kunde for at sende ny elever til den skole, I holder af, og vi forstaar jeres vanskeligheder, naar det saa ofte er mislykkedes for jer. Men jeg synes, at det nu maa være lettere for jer at sende elever her til, fordi I nu kan fortælle om ydre bekvemmeligheder for eleverne, om de mange lærere og lærerinder, der er knyttede til skolen, og om alt det, der af de fleste unge tillægges saa stor værdi, inden de kommer paa skole. Naar de først er kommen her som elever, ved I jo nok, at det er helt andre ting, der af sig selv træder i forgrunden. Men der er ikke noget at sige til,

at man ikke ved, hvad det egentlig er for noget, før man har oplevet det.

Vi tager nu fat paa at gennemføre den ny højskole med haab og tro til fremtiden. Vi gør det uden nogen art af overmod, ja, jeg maa tilstaa, at jeg for mit eget vedkommende savner en god del af den ungdommelige frejdighed og det lyse mod, jeg engang ejede. Men jeg stoler paa, at der altid kommer noget godt og velsignet ud af det, som Gud vil have os mennesker til at gøre, og derfor haaber og tror vi paa en god fremtid for vor skole.

Og saa sender vi jer til slut vor hjerteligste hilsen og tak.

Aage Møller.

Skjold la Cour.

Kære gamle Elever!

Jul 1930.

I kan nok tænke Jer, at vore Tanker i særlig Grad i Aar er hos hver og en af Jer. Vi har jo „skrevet“ til Jer alle sammen, og vi har hørt fra mange af Jer igen. Hver Dag i al denne Tid har det været Fest, naar Posten kom. Saa flokkedes hele Familien plus Folke Triers og tit flere om Aage Møller, som jo selv skulde bryde Konvolutten med Bud om Jeres Gave og læse Jeres Navne og Hilsener for os.

Tak til alle Jer, som skrev og sendte Jert Bidrag til „Sten i Muren“ og Tak til Jer, som skrev og gerne vilde have været med til at bygge, om I havde kunnet. Det gør godt at høre fra Jer og vide, at Jeres Tanker følger Jeres gamle Skole. Vi glæder os, kan I tro, til at vise Jer Elevbygningen til Sommer til Elevmødet, eller naar I kommer.

Vi er meget glade for den ny Skoleordning, men det fortæller Aage Møller Jer nok noget om, saa det vil jeg ikke gøre.

Mange af vore Tanker har været optaget af den ny Skoleordning dette sidste Aar; men mange af vore Tanker har ogsaa kredset om min yngste Broder, Skjold la Cour, som døde i Februar dette Aar. Han og jeg var i særlig Grad knyt-

tet til hinanden. Derfor er ogsaa Savnet af ham saa svært for mig. Han tog levende Del i saa at sige alt det henede, som vi er optaget af og glade for, og han var da ogsaa henede baade Sommer og Vinter alle de Aar, vi har været her. Mange af Jer har set ham, og han hørte i den Grad Hjemmet og Skolen til, saa jeg synes, jeg gerne vil fortælle Jer lidt om ham.

Da jeg var seks Aar gammel, var jeg en Søndag Eftermiddag sammen med en Kammerat, som jeg besøgte, paa Vej til Skoven med vore Dukker. Det var den 13. September 1891. Da kom en stor Pige løbende efter os og sagde, at jeg skulde komme hjem, for jeg havde faaet en lille Broder. Jeg styrtede naturligvis hjem og saa med stor Glæde det lille lyse Hoved nede i Puderne i Vuggen.

Jeg vidste kun lidet den Gang om, hvordan min Glæde over denne Broder vilde vokse for hvert Aar, jeg havde ham, vokse saadan, saa den nu i mange Aar har hørt til mit Livs største Glæder.

Jeg husker min Broder Skjold fra Barneaarene som en kvik og lys og god og tænkende Dreng. Han var altid beskæftiget, vidste altid, hvad han vilde og var allerede den Gang altid optaget af mange forskellige Ting. Han var optaget af Frimærker, som han samlede ivrigt paa, en Lyst, han beholdt hele sit Liv, saa han efterlader sig en stor Samling. Han var optaget af Blomster, baade af dem i Haven og i Stuerne, og jeg hørte af og til Mor tale til den lille lyse Dreng, om han vilde være Gartner. Ogsaa denne Sans beholdt han Livet igennem. Han vilde gerne være med, naar vi spillede forskellige Slags Spil — lige gerne hvad enten det var Spil, som særlig krævede Hjernens Brug som Skak eller lignende, eller det var Spil, som stillede Krav til Øjets og Haandens Sikkerhed som Krokett, Boccia, Loppespil ell. lign. Han kunde oftest klare sig til Trods for, at han var den yngste. En Gang husker jeg dog, vi andre morede os over hans „Udregning“: Han kunde ikke forstaa, at han ikke var ældst af os Søsken, for han var jo fra 90erne, vi andre var

kun fra 80erne. Men det Regnestykke stammer nu ogsaa fra Tiden før hans Skolegang. Han vilde ogsaa gerne have os med til at fiske Krebs eller plukke Nødder og til mange andre Beskæftigelser i Naturen.

Sin Skole passede han godt nok ved Siden af alt dette. Han tog Eksamen fra Vejen Realskole 1907. Det var vel ikke den Gang helt klart for ham, hvad han vilde være; men han kom da i praktisk Lære hos Thrige i Odense.

I 1908 døde Far. Det greb naturligvis dybt ind i vort Liv og var stærkt medvirkende til at modne os til at finde vor Plads og Gerning her i Livet.

For min Broder Skjold stod nu Ingeniørstudiet som Mid- del for hans Livs Maal. Han tog fat paa det og tog i 1914 Eksamen som Bygningsingeniør.

Derefter aftjente han i 2 Aar — det var jo under Verdens- krigens — sin Værnepligt, til sidst som Secondløjtnant i In- genieurregimentet, og derefter var han nogle Aar i Udlandet, først i Norge og saa i Frankrig. 1921 kom han hjem, og fra 1923 var han Assistent ved Undervisningen paa polyteknisk Læreanstalt; fra 1928 Hjælpedocent ved samme.

Han var født Lærer og blev paaskønnet og afholdt som saadan af de unge Mænd paa polyteknisk Læreanstalt. Han var altid meget optaget af og glad for sit Arbejde og gik stærkt op i det; men det slugte ham ikke. Han var en alsidig Natur, men ogsaa grundig. Med levende Interesse gav han sig i Lag med mangt og meget af det, han mødte paa sin Vej. Han søgte ikke et „Emne“ for saa at ville studere det; men han levede Livet saa virkelig og saa inderligt, saa det blev ham naturligt at sætte sig ind i saa meget forskelligt.

Han var en ivrig Sportsmand — ikke for Sportens Skyld, men for det menneskelige Legemes Sundheds Skyld. Nogle Maaneder før han døde fik han Idrætsmærket i Guld.

Han var en stor Kunstelsker. Han følte, hvordan Kun- sten kan tjene til Vækst for alt godt og rent i en Menneske- sjæl. Derfor var Væggene i hans ellers saa beskedne lille Hjem til Glæde og Berigelse for det Øje, der saa dem.

Interiør fra Skjold la Cours Stue.

Og som hans Hjem var, saadan var han selv: beskeden og fin. Han var stiltfærdig i Færd og hurtig i Tanke. Han talte aldrig om sine egne Fortjenester, og vilde vi andre, som stod ham nær, tale om dem, saa slog han det hen.

Han var en stor Børneven. Alle de Børn, som han kom i Forbindelse med, fattede Tillid til ham, og de fandt ogsaa altid en god Legekammerat i ham. De tumlede med ham, som Børn gør det med hinanden, og tit hørte man: „Av, av, Skjold“ eller lignende, saa det var ofte, vi maatte minde Børnene om, at det var *Morbror* Skjold, de legede eller talte med; men ogsaa det blev altid afværget fra hans Side med en eller anden lille fin Bemærkning, som altid var paa Børnenes Side.

Hans Kærlighed til og Trofasthed mod hans Barndoms-hjem var vist enestaaende. Han havde megen Pietetsfølelse og var et rigtigt Slægtsmenneske med stor Ærbødighed for og Kærlighed til dem af Slægten, som han kendte og kunde

agte, og for dem, som han aldrig havde kendt. I Forbindelse med denne Følelse hos ham var vel nok hans store Kærlighed til sit Folk og Land. Han glædede sig, naar det gik Danmark godt, og han skammede sig over dets Lyder. En Del af Jer har set ham her nede ved Flensborg Fjord, og I kan være visse paa, at det var ikke bare, fordi „Familien“ boede her, at han var glad for at komme her; men det var ogsaa, fordi han længtes efter at være der, hvor — nationalt set — „Slaget“ staar, hvor der altid kæmpes for Danmark. Og kunde han saa en og anden Gang være med paa den anden Side Grænsen og opleve dansk Folkeliv eller Menighedsliv blandt de Mennesker dér, saa varmedes hans Hjerte, saa han længtes efter Oplevelsen paa ny.

Ogsaa hjemme i København søgte han Næring for det i sit Liv, som han tog for det største, det, at han ved sin Daab var blevet Guds Barn. Det var en Sag saa dyb for ham, saa han kun sjældent talte om det; men det var en Virkelighed, som gav sig Udtryk i, at han Søndag efter Søndag maatte ind i Menighedens Forsamling og være med i dens Bøn og Lovsang.

Og saa skulde dette skønne Liv brydes af i saa ung en Alder. Den 14. Februar døde han efter et kort og strengt Sygeleje. Han fik Faaresyge, men agtede som saa mange ikke paa det, og Sygdommen gik i Blodet. Det var strengt for ham at skulle dø. Han bad til Gud om Lov til at leve. Men Gud gav ham ikke Lov at leve. Han, hvis Vilje og Tanker vi ikke kan følge, men som altid er Kærlighed, han tog selv sit Barn ved Haanden, saa dets Tanker i Løbet af dets sidste Dag her paa Jorden lidt efter lidt kunde give slip paa alt det, som havde været det saa kært. Og saa gik det saadan, at min Broder Skjold efter Nadverens Nydelse i fuld Fortrøstning kunde følge den Vej, ad hvilken han følte, Gud vilde lede ham. Det var med Smil om Munden han sagde: Nu gaar jeg derhen, hvor jeg hører hjemme, hjem til Gud og til Far og Mor. Og da Sygeplejersken sagde til ham, at hun nok skulde lægge hans Uhr, saa han kunde

tage det om Morgenen, da smilte han ogsaa, og Sygeplejersken sagde senere, at det var tydeligt, at han med det Smil vilde sige: Tak, det er godt, men til den Tid har jeg ikke Brug for det mere.

Et skønt Vidnesbyrd om det, hans Øje allerede skuede noget af, da han laa paa sit Dødsleje, har vi i nogle faa Ord, han da sagde: „Jeg saa lige Mor gaa ind i Himmelen“. Vi kommer uvilkaarlig til at tænke paa Grundtvigs Ord: Kom i den sidste Nattevagt i en af vore kæres Dragt og sæt dig ved min Side!

Han hørte til de lykkelige Mennesker, som kunde takke for Livet. Han troede, at Gud havde givet ham Livet som en god Gave, og en saadan takker man for med Glæde. Og han vidste, at det herligste ved denne Gave var, at den indeholdt en Vækst til evigt Liv, fordi Gud arbejder med et Menneske, omdanner og forbereder det. Jeg kendte min Broder Skjold godt, og jeg ved, at han i sjælden Grad gav sig Gud i Vold, og saa maatte han endda den sidste Dag, han levede, sige de Ord: Jeg har forsømt Gud! Ja, saadan maatte han netop sige, fordi han følte, at Gud havde givet ham meget mere Kærlighed, end han havde haft Sind og Hjerte til at tage imod. Det menneskelige er ufuldkomment, mærket som det er af Synd og Død.

Men alligevel var det Guds barnet i min Broder Skjold, der forberedtes Dag for Dag og Aar for Aar til evigt Liv. I den Tro levede han, og derfor kunde han tale med Gud, derfor blev hans Liv rigt for ham selv og til Velsignelse for dem, som kendte og forstod ham, derfor maatte han bede om Lov til at leve, og derfor kunde han — da han følte, at det var Guds Vilje, at han ikke skulde leve længere her paa Jorden, med Smil gaa Døden i Møde.

For os, som er tilbage her, kan Takken for denne ædle og fine, dygtige og ydmyge Mand og trofaste og kærlige Broder og Ven aldrig faa det rette Udtryk. Jeg skylder ham Ære og Gud Tak!

FORHAABNINGER

Hvert Aar tænker jeg i Tide paa, at jeg vel ogsaa i Aar skal skrive til Rønshoved Højskoles Aarsskrift, og sætter mig for, at jeg vil have det gjort i god Tid, saa jeg rigtig kan faa skrevet om noget af det, der ligger mig paa Sinde, og ikke være nødt til i Huj og Hast at skrive lidt, som det nu kunde falde. Men hvert Aar er det gaaet saaledes, at det blev ved det gode Forsæt, indtil der kom Brev fra Redaktøren af Aarsskriftet, om jeg ogsaa i Aar „vilde skrive lidt“ og sende det i Løbet af — ja, saa nævnes der en ganske kort Tid. Og saa maa jeg jo i Gang.

Jeg har nemlig altid syntes, at det var rimeligt, jeg ogsaa kom til Orde i Skriftet, selv om jeg ikke saadan direkte har været Lærer paa Rønshoved. Jeg har dog lige fra Aage Møller kastede sine Øjne paa den langtfra smukke Rentegaard paa det meget smukke Hoved, der skyder sig stejlt ud i Flensborg Fjord, aandeligt haft min Part i den Skole, saa sandt som den har været med i *mine* nationale, folkelige og kristelige Forhaabninger.

Forhaabninger! — Ja. Dem har vi vel alle nogle af. Og jeg har mine.

Et af mine allertidligste Barndomsindtryk fra min skønne, storliniede Fødestavn *Vendsyssel* er Kampen imellem to Højskoler, hvoraf den ene af Folk kaldtes bjørnbaksk og den anden grundtvigsk, hvilket sikkert ogsaa var rigtigt nok. Min Far havde været paa den bjørnbakske og kunde fortælle om, hvorledes Mottoet over den var det berømmelige „Kundskab er Magt“, og hvorledes Eleverne der kunde lære Gram-

matik og andre Færdigheder, saa det forslog noget. Imidlertid var Far ikke blevet Bjørnbakianer. Maaske hang det sammen med, at hans Sind slet ikke var stemt i den Dur, maaske ogsaa med, at han havde været med baade paa Danevirke og Dybbøl 1864, maaske ogsaa med andre Forhold. Grundtvigianer var han lige saa lidt. Med det grundtvigske havde han ingen Forbindelse haft saa lidt som andre af hans Slægtled i mit Fødesogn. Alligevel kom to af mine Sødskende paa den grundtvigske Højskole, maaske nok især fordi den allerede paa det Tidspunkt, da mine Sødskende skulde paa Højskole, havde taget Luven fra den bjørnbakske, men ogsaa fordi de *vilde* paa den grundtvigske.

Jeg havde naturligvis ingen Anelse om, hvad der var de to Skoler imellem, at ikke en Højskole var en Højskole, og hvad der bar det Navn, i Grunden maatte være ens, at den ene tænkte at ville holde Folket i Live ved at føre det til *Mimers Brønd*, den anden ved at føre det til *Urdas Kilde* — I ser, at jeg ikke er helt ukyndig i Aage Møllers Sprogbrug. Senere gik det op for mig. Og siden hørte det altid med til mine Forhaabninger, naar jeg tænkte paa *Danmark*, at vi maatte have en Højskole, der ikke vilde nøjes med at sætte over Døren: „Kundskab er Magt“, men — ja, Jørgen Bukdahl sagde det i Efteraaret saaledes: „Kundskab er Afmagt“, dog, jeg vilde hellere udtrykke det med mine egne Ord, om end ikke saa epigrammatisk, og sige: have Sind og Mod til at tjene den Aand, som Herrerne i Kundskabens Rige intet ved om, dersom de ikke ved om den andensteds fra.

Og her har mit Haab unægtelig haft en Grundvold i Rønshoved. Har dette Rønshoved ikke saa velsignet blæst Tiden, Udviklingen og alt det andet moderne et Sykke? Og har det ikke faaet sine Stryg derfor? Men hvad ser jeg saa nu, efter at Rønshoved har klædt sig i nyt Skrud? Jo, da jeg for nylig læste Programmet, maatte jeg sige til mig selv: Nu gør Aage Møller det jydsk Universitet i Aarhus ganske overflødig og afgør uden videre den gamle Strid, om det vordende Universitet skal ligge i Nørre- eller Sønderjylland.

Den filosofiske Professor maa hellere med det samme flytte ned og f. Ex. leje sig ind i Munke Mølle, thi det er jo alligevel dernede, Folk skal hente Kundskaberne i Alverdens Retning. Og jeg begyndte saa smaat at tænke paa at opfriske mine hebraiske Kundskaber, om jeg saa ikke turde gøre mig Haab om lejlighedsvis at holde Forelæsninger i dette Fag.

Ja, ja, jeg maa tilstaa alligevel, at mine danske Forhaabninger er lige fast knyttede til Rønshoved og er lige optagne af at ønske det, om ikke just blide, saa dog gode Kaar. For jeg ved, at lige saa lidt som det stryger Korsbanneret, stryger det Højskolens gamle Fane.

Men jeg har ogsaa nogle kirkelige Forhaabninger. Lige fra den Tid, jeg øjnede, hvad det var, Grundtvig saa, forkyndte og sang fra 1825, har det været min lyse Drøm, at det grundtvigske Syn skulde møde større og større Forstaaelse, først herhjemme og siden videre ud. Thi det syntes mig at være den eneste Vej frem for protestantiske Kristne, en Vej frem til det, der er mer katolsk end det mest katolske og dog mere protestantisk end nogen Protestantisme hidtil. Om denne min Drøm har jeg skrevet og talt af Hjærtens Lyst. Men jeg maa indrømme, at det mest har set ud til, det var for døve Øren. Tidens Vind blæste i hel anden Retning, saa den gamle filosofiske Rationalisme, som Grundtvig 1825 tog til Genmæle imod, nu grangivelig spotter Grundtvig og hans Kirkesyn, fordi det har — tilsyneladende i al Fald — alligevel sejret til sidst, om end i en Forklædning, der passer til Tidens Farvesmag og endogsaa saaledes har sine ivrigste Tilhængere iblandt Grundtvigianerne. Nu gælder det ikke mere om at gøre Kristendom til et med Fornuften og saaledes, ud fra en Fornuftdom skalte og valte med historisk Kristendom, nej, det vilde ikke nytte noget, nu gør man Kristendom til en psykologisk Sag, saa man ud fra sine sjælelige Oplevelser, Fornemmelser, Begæringer afgør, hvad der maa gælde som virkelig Kristendom. Hvad der har Værdi for Sjælen, godkender man nu som Kristendom, men heller ikke andet. Paa den Vis kan man gøre Kristendom til hvad

som helst, først og sidst da til ens eget Værk. Og med saa drabeligt Skyts som „personlig Sandhed“, „Frihed“, „Oplevelse“, „Aandelighed“ slaar man alle, der vil hævde historisk Kristendom, af Marken.

Jeg har i den sidste Tid gjort mit bedste for at vise dette og agter af al min Evne at blive ved dermed. Jeg har det Haab, at det snart vil gaa op for Mennesker, at det er her. Slaget staar: paa den ene Side den uhistoriske, psykologiske Kristendom og paa den anden den historiske, det vil sige den virkelige, den, som var, er og bliver den samme, saa længe Verden staar, og ganske uden Hensyn til, hvorledes det behager eller ikke behager Mennesker at stille sig til den. Og gaar det først rigtig op for Folk, da bliver der for Alvor Brug for *det* Lys over Menigheden og Gudsordet dér, over historisk Kristendom i det hele, som vi har kaldt det grundtvigske. Det er ikke i Kirkepolitiken, i Hævdelsen af, at Kristendom er et og Moral noget andet, i at slaa haarde Slag mod Filisteri og Farisæisme og andet lignende, det grundtvigske har sin Opgave i Dag. Nej, den bestaar i at hævde historisk Kristendom over for al den uhistoriske Psykologi og ulidelige Sentimentalitet, der nu skal erstatte den gamle Rationalisme.

Det er mit Haab, at Linierne skal klares i de kommende Dage. Kan de det, er meget vundet. Og før er det næsten umuligt at faa ærlig Kamp.

Jeg tænker da heller ikke, at Rønshoved, selv om det hængiver sig til den megen Lærdom, vil glemme, at her er det, Slaget staar.

Anders Nørgaard.

»I DET FRI, HVOR STORME SUSE«

Slutningsverset af „Giv mig, Gud, en Salmetunge“ lyder saaledes:

„Se, fra dine Drivhuse
i det fri, hvor Storme suse,
Poder plantes ud.
Og naar de som Sne er hvide,
finest Frugt ved Vintertide
bære de for Gud.“

Med Ordet Drivhuse tænker Grundtvig paa de gode, kristne Hjem eller maaske snarere paa vore Menigheds-kredse. I Ps. 92, som den er digtet over, staar der: „De, som er plantet i Herrens Hus, skal grønnes i vor Guds Forgaard“. Men naar jeg har sunget det Vers, har jeg ofte maattet tænke paa Højskolen og Livet dér. Det er vist ikke helt ved Siden af at sammenligne Højskolen med et Vækst-hus. Naar jeg tænker paa den Tid, jeg var Højskolelærer, mindes jeg tydeligt, hvor mærkeligt det var, efter en op-taget og bundet Tilværelse, et festligt Samliv med Ungdom, hvor man var helt indfanget af Arbejdet og Opgaverne, i Ferietiden at slippe lidt ud mellem „almindelige Mennesker“.

Og jeg er ganske sikker paa, at Højskoleelever i endnu højere Grad end Lærerne føler Forskellen mellem Livet indenfor og udenfor Højskolens Mure, føler, at de fra Høj-skolen kommer ligesom fra et Drivhus ud paa den aabne Mark, „hvor Storme suse“. Jeg mindes en Tale af en Høj-skoleelev ved en Vinterskoles Slutning. Han sammenlignede Højskolen med en Planteskole, hvor Eleverne var de smaa

Træer, som Gartnerne (altsaa Lærerne!) gik og puslede om, hægede og gravede om. En skulde have det paa én Maade, en anden paa en anden Maade. Et Træ skulde beskæres, et andet bindes op; men alle fik de Sol, Varme og Næring. Mange vil vist sige, at Billedet er træffende. Da vi var paa Højskole, var vi Poderne, Planterne, om hvem alt drejede sig. Vi fik den bedste Muldjord, vi fik Sol og Varme; Lærerne delte deres bedste Liv med os. Og Resultatet blev, at de af os, der kunde tage imod og havde Rodnettet i Orden, fik en lykkelig Tid med Udfoldelse og Vækst.

Men alt det, der gror i Drivhus, skal en Gang flyttes ud —

„I det fri, hvor Storme suse,
Poder plantes ud.“

De staar kun derinde i Varmen for at blive stærke i Væksten til Udplantningen. Udplantning skal finde Sted. Drivhustilværelsen er ikke Maalet, men Midlet. Det egentlige følger bagefter! Hostrup er inde paa det samme i en af sine Højskolesange:

„Ja, snart det sker, at vi skal afsted,
og alle Vaaben maa vi ha' med,
de slibes alt og skærpes saa smaat,
og vi vil lære at føre dem godt.“

Saadan synger han om Ungdommens Udplantning fra Skolen til Livet. Vaabnene slibes. Men før de slibes, maa der være modtaget et Kald til Kamp. Det er netop det, der sker! Og hvor Kald til Kamp ikke er modtaget, har Højskoletiden været forgæves! Ja, for at blive i Drivhusbilledet: der er dem, der gaar ganske uberørte, upaavirkede ud fra deres Højskoletid, som om de aldrig havde staaet i andet end klam og sur Markjord. Der er ingen forøgede Kræfter og ingen Lyst til Kamp! Der er vist desværre mange af dem, nu i Tiden. Der klages over, at man ikke som i gamle Dage kan mærke paa de unge, at de har været paa Højskole. De er lige saa bundne af Materialismen og forgudende Teknikken som alle andre.

Men man træffer ogsaa en anden Type, de Poder eller Planter, der har skudt de fyldige, kraftige Skud i den gode Drivhusjord, men nu har saa vanskeligt ved at taale Omplantning.

Der er noget, der hedder Drivhusplanter. Det er skønne Urter — men der er en Biklang i Ordet, det betyder ogsaa Planter, der er sarte og forkælede, og som ikke er i Stand til at taale de barske Vinde, men helst skulde bevares under Glas alle deres Dage. Højskolen har vist ogsaa sine Drivhusplanter. Naar jeg taler med gamle Elever, hører jeg ofte en Vemod i deres Ord: „Det var den bedste Tid. Vi faar det aldrig siden saa godt“. Eller som en Rønshovedelev skrev til mig før et Elevmøde: „Bring min Hilsen. Hvor var det skønt at være dernede. Kun Skade, at Rosernes Tid er saa kort.“ Hvor er disse Ord langt borte fra Hostrups frejdige Ord:

„Ja, snart det sker, at vi skal afsted,
og alle Vaaben maa vi ha' med!“

Dér er ingen Plads til Vemod, ingen graadfyldt Skuen tilbage:

„Fremad, frem mod Livets Kranse,
ej har vi Tid til at standse.“

Det er den Tone, som sømmer sig. Vi skal ikke tale for højt om det. Det er sandt, at det er svært at bevare Glæden, at faa den med sig ud. Er det mon det, der foresvæver Hostrup, naar han synger:

„Slut da sammen, kort er Glæden,
snart skal vi spredt ud i Kæden.“

Det er et godt Udtryk for, hvad det er, der sker, naar en glad Ungdomsskare forlader Højskolen. De fordeles som Enere i Skyttekæden, hver for sig rundt i Verden. Vi troede, det var saa let og ligetil, da vi stod sammen, da vi oplevede Festen sammen, at vi uden videre kunde leve det samme Liv i Skyttekæden. Saadan som Livet var kommet til os — saa stærkt, rigt og dejligt, at vi maatte glæde os til hver ny Dag — saadan skulde det selvfølgelig fortsættes!

Vi glemte, at man sagtens kan være glade og gode, naar man har det godt i sit Livs Højtidsstunder; men hvordan, naar Prøven kommer?

Ikke saadan, at vort Haab om at bevare Glæden var forkert, tværtimod; men Glæden skal ligesom gennem en Ildprøve, den skal paa en Maade blive noget helt andet, langt større og rigere. Prøven bestaar netop i ikke at falde til Ro og resignere, men bevare det høje, ideale Krav til sig selv og til sit Liv, Fordringen om Livsfylde. Deraf kommer Konflikten, som enten fører ud i Fortvivlelse eller kold Lige-gyldighed — eller til ny Oplevelse af, at den Herlighed, vi smagte i de store Stunder, skal vi aldrig miste; den er vor og skal vedblive at være vor og lyse for os gennem Livet. Det, der skal bevares fra Højskolen, er ikke Læresætninger, folkelige eller kristelige Dogmer, som man griber med Hukommelsen eller Forstanden. Det er Livet selv — Oplevelsen af, at Livet er evigt og herligt, at Aanden har talt til os, ikke blot den Gang, men den vil bo i os hver Dag, altid — gøre vort Liv rigt paa Glæde, skønnere og dybere som Aarene gaar.

Vi kan sige os selv, at den Begejstringsglæde, vi modtog i den første brusende Vaar, den er ikke nær saa sød i sin Smag, ikke nær saa herlig som den Glæde, Gud sender os midt i Møjen og Besværen og Kampen. Af den ganske simple Grund, at Livets egen Indstilling og Udtryksform er Kampen. Der synes at være Vemod i Ordene: „Kort er Glæden — snart skal vi spredt ud i Kæden“; men det er der ikke. Det er en Konstatation af, hvad *Livet er*: Glæden, Fryden i Vækkelsen er kort, men der er en anden, større Glæde, som hele Sangen aander af: den Glæde at vinde Livet gennem Kampen, vokse, gro, folde sig ud og bære Frugt ude i det barske!

„Se, fra dine Drivehuse
i det fri, hvor Storme suse,
Poder plantes ud.“

De, der ikke er kommet længere end til Vemod over et tabt Paradis, har slet ikke forstaaet det inderste: at den dejligste Oplevelse i Verden, som ingen kan tage fra os, er at blive brugt, komme ud i Skyttekæden, mærke at Gud giver Kræfter til Daad, til Blomst, til Frugt.

„Og naar de som Sne er hvide,
finest Frugt ved Vintertide
bære de for Gud.“

Finest Frugt. Det virkelige Aandslivs Kendetegn er ikke finest Frugt i Magsvejr, i Sol, Varme og Sommervæde.

Men naar Modstand og Modgang er størst, naar Vejret er barskest, naar Vinteren lægger sig, da bærer Aandslivet sin fineste Fugt; og med den fineste Frugt følger den rigeste Glæde.

Erik Spur.

EN UVENTET OPLEVELSE

Læser man gamle rejsebeskrivelser, kan man sommetider komme til at tænke paa, at hele den lovpriste udvikling af de moderne samfærdselsmidler vel har gjort det lettere for de mange at foretage lange udenlandsrejser, men at de samtidig har berøvet de rejsende noget af rejselivets mest lokkende spænding. Rejseplanen tilrettelægges i forvejen af et rejsebureau, og saa klapper det hele som et urværk. Man ankommer og afgaar fra de bestemte byer med minutters nøjagtighed. Der levnes ingen plads til tilfældigheder og uanede oplevelser, man ved omtrent i forvejen alt, hvad man skal se og opleve, det kan man læse sig til i sin rejsehaandbog.

Tænk saa i modsætning hertil paa rejselivet i gamle dage. Læs f. eks. H. C. Andersens rejseskildringer i „En digters bazar“, og man faar et helt andet indtryk af rejseliv. Oplevelserne paa dagvognene paa de uendelige landeveje er utallige og aldrig til at beregne forud. At rejse efter en bestemt plan er helt umuligt. Alt maa tages, som det falder. Det at rejse er besværligt og farefuldt, noget, man først rigtig kan nyde, naar det er vel tilendebragt, og noget ganske andet end at rejse med sovevogn fra Berlin til München.

Imidlertid synes rejserne ad landevejen at skulle opleve en renaissance gennem den store udvikling af automobilet. Der viser sig dermed for os nutidsmennesker en mulighed for at vinde noget af det gamle rejselivs æventyrglans tilbage ved en rejsemaade, der forener nutidens hurtighed og bekvemmelighed med noget af fodrejsens og den gamle dagvognsrejses uberegnelighed og æventyr.

I en gammel sang hed det, at „daarligt vejr og daarlig vej de kan drille“, ikke mindst det sidste fik vi at erfare paa den automobilrejse gennem Europas lande, som min kone og jeg foretog sidste aar. Landevejene havde stadig vor største interesse. I Tyskland er man ved at komme igennem den vanskelige omlægning af vejbanerne til automobilfærdsel; mange veje er her glimrende for bilkørsel. Men i andre lande ligger man endnu midt i uføret. Det gælder Czekoslovakiet og Øst-rig, og det gælder Italien.

Det italienske folk er for øjeblikket inde i en vældig udvikling. Det vil frem blandt Europas førende folk. Det koster et umaadeligt arbejde, men man er tydeligt nok rede til at sætte kræfterne ind. Det gælder ogsaa paa vejbygningens omraade. Tusinder af arbejdere er i gang med at omdanne de italienske veje til virkelig første klasses automobilveje. Bakker og sving udjævnes. Vejene gøres brede og jævne. Overalt er der reparationer af hovedvejene, saa færdselen maa ledes udenom ad smaa biveje.

Dette kan være forfærdelig ubehageligt, idet det øger vejens længde og fører os ind paa daarlige smaaveje, men som alle andre rejsebesværligheder kan det ogsaa have sine gode sider. Man tvinges bort fra de almindelig befærdede veje ud til egne og steder, som fremmede kun sjældent betræder, og hvor derfor alt møder én i ægte, naturlig dragt, uden reklameskrig og anden turistbedærvelse.

Lad mig fortælle en lille oplevelse, som hændte os en mils vej nord for Napoli. Det er ved middagstid, solen bager brændende hedt, mens vi haster af sted ad hovedvejen fra Rom mod Napoli. Vi er ved at være trætte og glæder os allerede til at være ved maalet om en halv times tid. Da ser vi pludselig foran os et af de sædvanlige skilte: „Vejen under ombygning — Omledning!“ — og en pil, der viser til højre. Med et ærgerligt lille suk giver vi os den ubønhørlige skæbne i vold og styrer ind paa den smalle vej, der er os anvist. Vejen er ujævn og dækket med et tommetykt lag af det hvide, italienske vejstøv. De modgaaende biler, vi møder,

er efterfulgt af en støvskey saa tæt, at det er umuligt at skimte noget igennem den; vi maa køre ganske langsomt forbi for ikke at risikere at køre ind i bagen paa et lille graat æsel eller i bagsmækken paa en vogn, forspændt med et par store, hvide okser, der sindigt snegler sig af sted. Paa begge sider af vejen er der vinplantager, hvor vinen slynger sig op ad høje træer og spænder sine guirlander fra træ til træ. Men al denne friske skønhed ligger begravet under et lag af hvidt støv.

Nu skimter vi huse forude; vi nærmer os nok en lille by. Da pludselig tier den jævne summen fra bilens motor, vognen giver et par ryk, og vi gaar i staa. Vi bliver snart klare over aarsagen til den ubelejlige standsning: benzinbeholderen er fuldstændig tom. Min kone maa blive for at holde vagt ved køretøjet, mens jeg trasker af sted ad den støvede vej ind mod byen for at hente benzin.

Det er en ægte italiensk smaaby, vi er kommen ind i. Husene er graa og gør alle et underligt gammelt, faldefærdigt indtryk, saa man tror at færdes mellem lutter ruiner. Overalt myldrer det med snavsede børn og magre katte. Tre sorthaarede smaapiger sidder gemytligt paa vejen og lysker hinandens haar. De smiler op til mig med deres brune øjne og fortsætter pludrende deres alvorlige værk.

Byen ligger i en af de hampdyrkende egne. I alle gaarde og porte er man travlt beskæftiget med hampens bearbejdning. Luften er fyldt med den raadne stank fra vandpølerne, hvori hampen sænkes ned for at „brødes“. Store kærre paa høje hjul svinger ind gennem gaderne belæssede med de hvide soltørrede hampknipper. Jeg ser koner afrispe hampefrøet, som lægges til tørring paa store presenninger, og mænd, som ivrigt banker og hegler hampen, til træstoffet er afrevet, og den bløde bast alene er tilbage. Overalt er der travlhed og larm. Forgæves spejdende efter et benzinudsalg gaar jeg frem gennem gaden, indtil jeg pludselig standser ved lyden af en gjaldende hornmusik. Ind mellem de skingrende horntoner hører jeg taktfaste bump fra en stor-

tromme. Der er nok militær under udrykning. I hvert fald minder musikken meget om vagtparadens derhjemme.

Nærmere og nærmere kommer klangen, og nu svinger toget frem fra en sidegade ind paa den aabne plads i byens midte. En halv snes musikantere gaar i spidsen for et stort optog. Efter dem kommer en vogn forspændt med heste, der bærer et pragtfuldt skabrak. Vognen, de trækker, er smykket, og til min undren opdager jeg, at det er en ligvogn, der bærer en lille barnekiste. Altsaa et ligtog. Efter ligvognen kommer en lukket karet. Bag dens vinduer kan jeg se en præst i fuldt ornat, og ved hans side en lille kordreng, som holder et stort krusifiks.

Saa kommer det store følge. En ung mand gaar grædende lige efter vognen, det er vel det døde barns fader. Ved hans side gaar hans mandlige paarørende slægt og venner. Først et stykke efter dem kommer barnets moder omgivet af en flok kvinder. Det er en ung kvinde, som man vist til daglig har maattet kalde smuk, men nu er hendes ansigt helt forgræmmet af sorgen. Hendes haar er uredt og tjavset, hun river med hænderne i det og i sine pjaltede klæder, mens hun udstøder høje skrig. De andre kvinder er som hun pjaltede og snavsede, men de deltager hjærteligt i hendes sorg og græder med hende og støtter hende trøstende paa hendes tunge gang. Sørgekaren er omsværmet af et mylder af snavsede unger i alle størrelser, de ligger i vejens støv eller i rendestenens dynd og gramser efter de hvide ægformede sukkerkugler, som bliver kastet i grams, hvor toget drager frem. Deres skrig og skændsmaal blander sig ind i den gjaldende musik og konernes klageraab. En lille fyr har været særlig heldig, nu staar han helt betuttet med alle gemmesteder fyldte af sukkegodt. Munden er fyldt, saa kinderne strutter som en basunengels, og lommerne og hænderne har alt, hvad de kan rumme.

Toget har imidlertid svinget i en bue rundt paa pladsen. Nu drager det ud ad en sidegade. Jeg kan ikke betvinge min nysgerrighed, men følger efter, til vi naar byens port. Her

gør kvinderne holdt. Den ulykkelige moder søger forgæves at følge med videre ud til kirkegaarden, men et par haandfaste koner faar tag i hende og tvinger hende med magt til at vende. Ude af sig selv af fortvivlelse søger hun at komme løs af deres greb, mens hendes skrig bliver som et vildt dyrs. Men de er ubønhørlige, hun maa følge med tilbage.

Musikkens toner dør bort i det fjærne, mens kvindernes skare vandrer tilbage gennem byen, hvor børnene endnu slaas om de sidste nedtraadte sukkerkugler. Alle døre og vinduer har været fyldt af lasede tilskuere, mødre med børn ved brystet og gamle udlevede mænd og kvinder. Nu trækker de sig igen tilbage til husenes mørke indre. Gaden falder hurtigt tilbage til sin vante tilstand.

Langt om længe finder jeg et benzinudsalg, faar en dunk benzin og naar svedig og træet ud til bilen med den. Min kone har taalmodigt maattet vente paa min sene tilbagekomst. Hun har ikke savnet selskab. Som altid i Italien samler der sig hurtigt opløb omkring vor bil, hvis vi standser paa alfarvej. Et par kønne unge piger har klatret til tops i et vindomslynget træ og bragt den ventende friske druer til vederkvægelse i den stærke varme. Andre vil have at vide, hvor vi kommer fra, hvor vi vil hen o. s. v. Interesseret ser de mig fylde benzintanken med min dunks indhold, starte bilen og forsvinde bort i en støvsky.

Et par timer senere end beregnet naar vi vort maal, men nu bag efter at de er overstaaet, forekommer turens besværligheder med dens uventede oplevelser mig kun som en besværlighed, jeg nødig vilde have undværet.

Folke Trier Hansen.

EFTER 1920

1920 staar med Rette eller Urette for os som et Vendepunkt, eller vel rettere Tidsrummet 1914—20. Næsten alt, hvad der nu paakalder Opmærksomheden, enten daterer sig fra den Tid eller har dog faaet en ny Form, en mere paa-trængende Interesse. — Det kan næppe siges, at Tanker om Danmarks Liv som Rige og som Folk, Danmarks Skæbne og dets indre Enhed, er blevet lagt nærmere end før i disse sidste Aar. Der er Røster, som raaber højt paa os nu, og Røster, som hvisker indtrængende; men i dette Stykke er det vistnok gaaet saadan, at naar før Krigen mange gjorde sig angstfulde Spørgsmaal om Danmarks Liv og Skæbne, har ogsaa mange i Genforeningen hentet en Trøst og en Tryghed, som maa rykke Tanken om Danmark som et levende Rige fjernere, fordi intet Spørgsmaal herom er praktisk nærværende.

Til syvende og sidst maa den nationale Brydning i Grænselandet dog altid, under alle Former, stille et Spørgsmaal til os om selve Eksistensen, og vort daglige Liv rummer i Grunden altid det samme Spørgsmaal: om Viljen til at være til som Nation. Stærke europæiske Tidsstrømninger, forskellige af Art, vil kunne tvinge et tvivlende Spørgsmaal frem hos nogle: Er det her til Lands virkelig det dybest afgørende, det livsfornødne fremfor alt, det bærende, at vi er et Folk, og at vor Fremtid er den fælles Fremtid? Har andre Ting, nye Ting, som er dukket frem i Tidens Strøm, maa-ske nu en større Magt, en sandere Ret over os?

Ja, der er meget, der kalder ad os i disse Tider, og vi har svært ved at skelne dem ud af de mange Røster, der taler Sandhed. — Men det gælder om den nationale Kamp eller Brydning i Sønderjylland, at den ikke har nogen anden Begrundelse end den, at den er i Gang, og vi, som interesserer os for den, kan kun begrunde det med, at vi nu engang har den Interesse, og det ikke ved eget Valg, men vi har faaet den.

Der var maaske Folk i Danmark, for hvem i 1920 andre Ting betød mere, end det sønderjydske Spørgsmaal; hvem af os er endelig saaledes udenfor sin Tid, at mangfoldige andre Ting ikke ogsaa gjorde et stærkt Indtryk paa ham? Men, for *Danmark* betød 1920 kun een Ting: det sønderjyske Spørgsmaal, og jo stærkere den enkelte er knyttet til det, at han er dansk, des mere maa det sønderjyske Spørgsmaal, saadan som det rejste sig 1918—20, og som det siden har formet sig, være i hans Tanker og hans Liv. Det vil leve i ham, ligesom Folkets Liv lever i ham og bærer hans Enkeltliv.

Vi lever i en haard Verden. Der er ingen Grund til at tro, at materiel Magt og Magtvilje betyder mindre paa Jorden nu end før 1914! Alligevel maatte vel det Spørgsmaal dengang paatrænge sig, om Saaret i vort Folkelegeme ikke betød en saa haard Sygdom, at den i Grunden allerede havde sejret, fordi dens Kraft var større end Livets? Kan vort Folk maaske saaledes dræbes helt engang?

Nordslesvig har jo et Aarhundredes stor national Historie bag sig. Dets Historie under Fremmedherredømmet er en sund og sejrrig Selvhævdelses Historie. Da det ydre Tryk fjernedes, og Kræfterne fik deres frie Løb, fik Landets Stræben mod Nord et politisk-historisk Resultat.

Det sker, hvad som et Drømmesyn
 har straalet for vor Tanke:
 Til Sommer vajer Dannebrog
 igen paa Dybbøl Banke.

Det var en stor Oplevelse, at Nordslesvig saaledes sejrede, sejrede ved at have udholdt Styrkeprøven saa længe,

sejrede ved at have levet hele sit Liv med Blikket vendt mod dette, at Genforeningens Tid og Stund skulde komme. Her byggedes Danmarks Rige ved sin egen levende Kraft, saa at enhver kunde se det ske.

Der skete noget andet samtidig, noget vort Haab og vor Frygt intet havde anet om: Sydslesvigs Danskhed kom til Syne og blev et levende Vidnesbyrd om det, som et stort Arbejde har leveret historisk Bevis for: at hele Sønderjylland er dansk fra Hedenold, men delvis fortysket.

Vi, der ikke har hjemme i Sydslesvig, har næppe Lov til at kalde andre for Landsmænd end dem, der er nationalt bevidste Danske, selvom vel ogsaa denne Bevidsthed kan være mere eller mindre klar her som andet Steds. — Og har de sidste Aarings Ulykke vundet nogle inderligt for Tyskland, da nytter det ikke at foragte sligt; Nationaliteten er dog aldrig noget rent Naturforhold, hos nogle faa kan den maaske være helt kunstig og dog fuldgyldig.

Hvilke stærke og dybe Indtryk har genvakt en selvvirksom Danskhed i Sydslesvig? Hvad har vi til fælles Eje med disse Danske?

Den danske Folkelighed (Nationalitet) oplever vi vel oftest som et Fælleseje af aandelig Art i Slægten. Men dens Bærekraft og dette aandelige Ejers Værdi som et Pund, hvormed vi hver især kan arbejde, skyldes sikkert, at denne danske Folkelighed er eet med alt det af vort indre Liv, som gør os til Led i Slægten, og som betyder, at vi er hjemme i den store Slægts, Folkets Hjemstavn.

Af Sydslesvigs Danske synes jeg, at vi kan lære at bygge vort nationale Liv paa dette, som er det simpleste og sandeste Grundlag: Troskab indenfor Slægtens givne Hjemstavn og Livskreds. Nødvendigheden af at hilse dem som Landsmænd lærer os det maaske mere, end de selv kan: Modsagt af det tydeligste og mest aktuelt betydende Præg paa deres Hjemstavn, Fortyskningens Præg, og uden nogen stærkt udformet personlig eller fælles Kultur, med en Udviklingshistorie ogsaa i Nutiden og den nyeste Tid, maa Syd-

slesvigs Danskhed finde sit Grundlag og Kilden til sine Kræfter, ogsaa i kulturel Henseende, i dette ganske simple. Men rummer ikke ogsaa netop det en Kraft, som maaske kan avle Kultur af dybere menneskeligt Værd?

Vi trænger haardt til at lære nogen Nøjsomhed og Sanddruhed i vor Forstaaelse af det saakaldte kulturelle Arbejdes Væsen. Kunde der blive gjort et folkeligt (kulturelt og nationalt) Arbejde i Danmark uden Forsøg paa anden Begrundelse end denne: Samhuens og Troskabens, og kunde vi til Fordel herfor glemme lidt af vor Respekt for det aktuelle, da vilde det tjene vor Sanddruhed til Ære. Da kan vi maaske komme til at opleve en anden Frygt end den ikke at kunne gætte alle Tidens Rebusser, nemlig Frygten for Livets Haardhed og for Døden, vort Folks aandelige eller fysiske Død og vor egen i og med den. Vi kan ogsaa komme til at opleve megen Glæde.

Benedikt Nordentoft.

VORT LAND

Af Havets Bølger favnet
ved mild og øde Strand
kaldes ved Modernavnet
vort gamle Land.

Dets Modernavn er *Danmark*,
et Rige fra heden Old,
— gennem de flygtende Tider
Slægtens Tusindfold.

Alle Drifter og Minder,
alle Sorger og Savn,
samles og sammenbindes
i dette Modernavn.

Hele vort Hjertes Glæde
og hele Sindets Mod
bygger eet samlet Virke:
Danmarks Bod.

Vi møder vort Land i Mindet,
vi kender det ved dets Navn.
Vi hilser med Tak i Sindet
Havkyst og Havn.

Vi elsker med Tak i Sindet
Muld, Hede og Sand.
Vi elsker med Solen og Livet
vort gamle Land.

Nordentoft.

I ENGLAND

Kære venner og kammerater!

Det er ikke, fordi jeg er nogen stor skribent, jeg tager til pennen, men bare for at sende jer alle min bedste hilsen.

Jeg opholder mig for tiden i England og har snart været her et aar. Det er meget interessant at komme ud og se, hvordan andre folk lever, og det kan jo nok siges, at livet her er meget forskelligt fra det hjemme, i hvert fald fra det, jeg er vant til at leve; men det er godt at prøve noget andet, saa ser man rigtig, hvor godt man har det i Danmark. Jeg er kun ganske almindelig pige i et engelsk hus her i Surry. Egnen er meget smuk, dog ønsker jeg mange gange, at jeg var i London og kunde komme sammen med danskere noget tiere. Imidlertid faar jeg jo her et bedre indtryk af det engelske liv. Jeg kommer ud i forskellige engelske hjem og ser maaden der, desuden tager jeg ud paa landet, naar lejlighed gives.

Min sommerferie nød jeg sammen med dansk og norsk K. F. U. K. fra London og Paris i Seaford ved Kanalen. Der var meget smukt og en storslaet natur, med mægtige kridtklipper langs kysten; om aftenen travede vi os godt trætte i de høje bakker. Vejret var mærkværdigvis smukt hele ugen. Der var solskin og humør, man havde en følelse af at være i Danmark. Sekretærerne holdt foredrag, vi havde forhandlinger, og den norske pastor Smit fra London og den danske præst, pastor Lyngø fra Paris, var der ogsaa og talte til os. Alt forløb paa bedste maade. Det var dejligt at høre nogle gode ord og være med til at synge vore kære danske sange.

Vi var fra Seaford ude paa ture bl. a. til Eastbourne, en meget yndet engelsk badeby, dejligt beliggende og med den smukkeste udsigt fra Beach-Head over byen og landet. Ligeledes var vi i Lullington og saa der Englands mindste kirke; den var ogsaa forbausende lille, kun 20 siddepladser, et lille alter og en døbefont. Den er bygget 1131 og bliver stadig benyttet til gudstjeneste hver søndag om sommeren. Ugen gik bare for hurtigt, og den dag, vi vendte tilbage hver til sit, var netop lørdagen før elevmødet. I toget sad

jeg og tænkte paa alle de af jer, som muligvis var paa vej til Røns-hoved eller allerede naaet dertil, og der var en ikke helt lille længsel efter alt i Danmark, noget, der forøvrigt ogsaa kan være til andre tider, naar man tænker lidt for meget paa hjemmet.

Jeg har været til engelsk gudstjeneste flere gange; de har mange ceremonier, synes jeg; f. eks. staar de op og synger, knæler ned, naar de beder — alle beder højt — slaar kors o. s. v. Jeg foretrækker langt vore gudstjenester derhjemme (for ikke at sige dem, vi var med til ved fjorden), de er smukkere for mig; men jeg har hørt andre sige, at den engelske gudstjeneste er saa smuk.

London er en dejlig „bitte“ by, naar man ser bort fra alt det uhyggelige, der sker i krogene. Alle undres vist over Westminster Abbedi (der er den ukendte soldats grav), St. Pauls cathedral og house of parliament. Det er virkelig ogsaa mægtige bygninger. Endnu har jeg dog ikke set meget af London, men i vinter haaber jeg, der bliver lejlighed til det, da jeg skal være i London.

I denne by kører man jo med underjordisk tog. Det gaar hurtigt at komme et langt stykke. Hvilket arbejde det maa have været at faa alt det lavet! I begyndelsen syntes jeg, det var saa uhyggeligt at skulle under jorden, men det er kun en vane, og det gaar jo meget hurtigt, I, som har været i London, ved det. Naar man paa sin fri-dag altid skal være hjemme til klokken 10, gælder det jo om at faa en smule mere end rejsen ud af det. De første 5 maaneder, jeg var her, var jeg slet ikke sammen med danskere. Mit herskab fortalte altid, at jeg kunde ikke rejse alene; nu rejser jeg ene, og det gaar glimrende. Da jeg saa endelig fik lov at komme af sted, var jeg paa K. F. U. K. i London en søndag. Hvor det var dejligt at høre sit eget sprog igen! Jeg glemmer det aldrig; og Danebrog vajede i haven. I ved alle, hvor smukt det rød-hvide flag tager sig ud sammen med det nysudsprungne løv. Pragtfuldt! Da flaget skulde sænkes, sang vi alle: Fra himlen er du falden, du Danmarks helligdom. Det er saa hyggeligt med flaget i udlandet. Jeg selv har ogsaa Danebrog paa bordet, og et billede af Aage Møller staar ved siden af — det tager sig godt ud!

Til foraaret kommer jeg nok tilbage igen. „Ude er godt, hjemme bedst“. „I Danmark er jeg født, der har jeg hjemme“. Ja, det kan jeg som sønderjyde jo ikke engang sige, men saa da „i Sønderjylland er æ føj, dær hæ æ hjemm“.

Lev vel og paa gensyn! Hilsen fra

Silveracre, Oktober.

Meta Rasenkilde.

TRE DIGTE

JUNIMORGEN

Nu galer første
Hane paa Hjaldet —
i Nattens Stilhed
det høres vidt.
Og se: det svage
Natskær fra Solen
er langsomt flyttet
fra Vest til Øst.

Snart vaagner Verden,
og Solen hilses
af Fuglerøster
med frejdig Sang.
De svale Vinde
fra Østen vifter,
saa Duggens Draaber
i Skælven dør.

Det er, som anes
en solfyldt Lykke,
et Liv, der kommer
med Kraft til Daad,
saa snart som Dagen
med Sol og Varme
bag Vemodstaarer
nu bryder frem.

NOVEMBERREGN

Regn, Regn — og Regn,
 snart stille silende,
 snart heftigt plaskende,
 over Marker ilende,
 over Muldjorden sjaskende.
 Regn, Regn — og Regn.

Regn, Regn over det hele. —
 Vandplasker i Overflødighed.
 Jorden mættet til Overdaadighed
 sukker klukkende i Mødighed,
 Himlen skjult i graa Middelmaadighed, —
 alt opløst — i Regn.

Regn, Regn, — og bag den
 skjult kommen Vintren listende.
 „Efter Regnen Solskin“, javist
 at sige det var jo fristende!
 Sandheden er mere trist:
 Frost og Kulde efter saadan Regn!

Regn, Regn — og igen
 Regn rigtigt strømmende,
 fra Tage som Vandfald rislende,
 langs Veje om Syndflod drømmende,
 om Hjørnerne sprøjter det hvislende.
 Rigtig dansk Efteraarsregn!

SOLSKIN OVER SNEEN

Er det min Sommer,
 — min tabte Sommer, —
 der stille kommer
 i Straaleglans?
 I Sol, der lyser,
 skønt haardt det fryser,
 i Sneens Dans.

Er det min Sommer,
— min skønne Sommer, —
der til mig kommer
i Straaleskær?
Der hastigt vækker,
hvad Sneen dækker
og er mig nær.

Ak, denne Sommer,
— min egen Sommer, —
som til mig kommer
i Vinterpragt,
med Vaar i Vinden,
med Kuldens Linden,
faar den vel Magt?

Thi denne Sommer,
— den korte Sommer, —
som pragtfuld kommer
imod mig nu,
den er kun Glimten,
er kun en Skimten
af Vaarens Hu.

Men dog min Sommer,
— en sollys Sommer, —
saa sikkert kommer,
det ser jeg grant.
I Sol paa Sneen
med al dens Leen
den Trøst jeg fandt.

Kristian Hardbo.

EN HILSEN FRA »ET FIRKLØVER«

VED EJNAR HOVE

Et morsomt højtideligt Øjeblik kom ved Middagsbordet Elev- mødedagen, da vi skulde se, hvor mange der var mødt af de forskellige Hold.

Vinteren 1922—23? Nu blev der fire til at rejse sig, og en af os talte siden om, at vi skulde egentlig sende en Hilsen igennem Aarskriftet.

Ja, vi har et stort Ønske om at maatte opleve næste Gang ogsaa, altsaa 5. Juli 1931 og saa at mødes med rigtig mange af vore kære Kammerater fra hin Vinter.

Hver for sig har vi jo ganske vist en Mindebog (Poesibogen), vi har Skolebilledet, og saa ikke at forglemme har vi ogsaa en Skat i Aarsskrifterne; de bringer Hilsner fra Vennerne derovre, og de giver os Billeder fra de kendte, kære Steder, ja, hvert Aarsskrift kommer som en velkommen Gæst. Og endelig har vi jo altsaa Elevmødet!

Nu er nogen af os saa langt, langt borte, f. Eks. Hans Beck, men vi herhjemme, skulde vi ikke rigtig sætte noget ind paa at naa til Rønshoved første Søndag i Juli, hvor vi oplever en frydefuld Dag og megen Gensynsglæde.

Vær da kærlig hilset, I fra den Vinter, og hvem ellers vi siden er bleven kendt med derovre; kærlig Hilsen til Skolens Lærere og til Hjemmets Børn, alle fem!

„Hvad her plantes, lad det lykkes,
hvad her grundes, lad det bygges
paa den rette Hjørneste!“

staar der i den lille Sang „Kundskabs Fader, Visdoms Væld“.

Lev da vel, allesammen, og en glædelig Jull

DAGBOG

Den 3. november for et aar siden begyndte vi vinterskolen 1929—30. Vi begyndte med 18 elever, saa det var jo ikke nogen stor flok. Desværre rejste 2 af disse elever til jul. Den ene af dem var Hans Larsen, som blev kaldt hjem, fordi hans far var død. Det var en søndag, og Hans Larsens far var gaaet i kirke, men lige inden gudstjenestens begyndelse blev han pludselig syg og døde en time efter. Det gjorde indtryk paa os alle. Vi har i tidligere aar haft Hans Larsens søskende som elever her paa skolen, saa vi syntes, at vi kendte Hans Larsens hjem og ham selv ogsaa,

Vaaren er i Luften.

inden han kom. Nu fik vi kun lov til at beholde ham i de to efteraarismaaneder. Vi savnede ham efter juleferien.

Til nytaar kom der 3 andre elever, saa at der resten af vinteren var 19.

Nogle faa begivenheder skal jeg nævne. Søndag den 10. november havde vi eftermiddagsgudstjeneste og møde, der formede sig som aabningsmøde for vinterskolen. Den 30. november fik Lars Peter Kristiansen og hans hustru Astrid Houmøller en lille pige, som nu efterhaanden er bleven en stor og dejlig pige. Hun blev døbt i Rønshoved frimenighed den 19. januar. Hun hedder Ellen Margrethe.

Og da jeg nu er ført ind paa dette glædelige emne, vil jeg med det samme fortælle, at Lago Møller og hans kone igen i aar fik en søn. Ja, de kan sagtens! Samme søn blev født den 4. februar og døbt her den 23. februar, og han kom til at hedde Folmer. Tre dage før, altsaa den 20. februar, fik gartner Sams og hans kone en søn. Fru Sam's far, der boede hos dem, havde i nogen tid været svag, og 3 uger efter drengens fødsel døde den gamle bedstefader. Han blev begravet i Horne ved Tistrup, og ved hans kiste døbte jeg den lille dreng, der blev opkaldt efter sin farfar og derfor hedder Povl Sams.

Den 24. december, juleaften, fik Folke Trier Hansen og hans kone en søn. Folke Trier var lærer ved Snoghøj gymnastikhøjskole, men han og hans kone vilde gerne have deres lille dreng døbt i Rønshoved frimenighed. Daabsdagen var bestemt til den 16. februar, men da min kones bror døde 2 dage før, maatte barnedaaben udsættes. Mange af jer ved, at Folke Triers kone er min kones brordatter, og nu skulde familien samles til denne store og glædelige begivenhed, som en barnedaab er. Den lille dreng var tillige den førstefødte i et nyt slægtled i familien. Ovre i København laa min kones bror og haabede paa at blive rask, saa han kunde komme med til daaben. Min kone havde skrevet et brev til ham, og

om onsdagen fik hun svar. Paa et brevkort skrev han med blyant: „Tak for dit brev. Der kommer altid lys fra dig til mig. I dag har jeg næsten ingen feber.“ Men til daaben kunde han ikke naa at komme. Nej, for den følgende dag blev hans sidste her i verden.

Min svoger var medlem af Askov valgmenighed. Det havde han været siden sin mors død. Han gik altid i kirke i

Fra Dan's Daabsdag.

Københavns valgmenighed, og han har flere gange over for mig udtalt sig om, hvor glad han var for at komme der og for at høre pastor Clausen. Han følte sig imidlertid ogsaa knyttet til Rønshoved frimenighed. Hvert aar ved juletid gav han mig en gave til menigheden. Han var saa stilfærdig og fin i sit gudsforhold, saa jeg tror ikke, der var mange mennesker, der vidste, *hvor* inderligt han nærredes af menighedens kilder, og *hvor* stærkt han levede med i den kristne menigheds fællesskab, skønt han aldrig lagde skjul paa, at kirkegangen hørte med til hans søndag. Vi ved derfor ogsaa, at det vilde have været ham ikke blot en menneskelig glæde, men tillige en dyb kristelig glæde at være med til den lille drengs daab. Nu kom han ikke med her paa jorden, men vi

ved jo, at en kristelig daab kun kan finde sted i de helliges samfund og fællesskab, hvor han, som er herren og kongen, taler sit levende ord, der skaber, hvad det nævner, og de helliges samfund har ingen grænse mellem himmel og jord — i vor Herres navn.

Nu blev daabsdagen den 23. marts, og den lille dreng blev opkaldt efter sin morfar og hedder Dan.

Den 18. marts fik Gunnar Pedersen og hans kone en lille pige, som ogsaa blev døbt her, og hun hedder Gunhild.

Tre Lærere studerer sidste Nyt.

Endelig fik Jens Frøslev og hans kone en lille pige den 20. maj, og hun blev døbt her den 22. juni og fik det smukke gamle navn Mette. Jeg burde vel ikke sige det, for jeg kommer i ulykke for det hos de andre forældre, men jeg synes nu alligevel, at lille Mette er den smukkeste af alle vore „børnebørn“. Hun er rent ud bedaarende, og hun ligner sin far — mærkeligt nok!!

Den 4. december var eleverne bedt ud paa landbrugsskolen til oplæsning af kgl. skuespiller Malberg. Den 25. januar var der dansk teater i Flensborg, og eleverne var der inde. Den 9. februar var en søndag, og da det dagen efter var 10 aar, siden nordslesvigerne stemte sig hjem til Danmark, holdt vi det til den dag berammede møde som en afstem-

Frygt ikke, min hjerte Leonora!

„Skriver, I Karle!“

ningsfest med foredrag af konsulent Hansen, Aabenraa. Den følgende dag, selve afstemningsdagen, var skolen indbudt til fest i Kværs ny forsamlingshus.

Den 8. marts var vi alle i Valsbøl, og den 9. marts holdt vi skolens fødselsdag.

I februar og marts holdt konsulent Hansen og landbrugs-lærer Lauridsen, Graasten, en række foredrag om landbrugs-emner for eleverne. Det var vi alle meget glade for, og de faar en hjertelig tak for deres gode hjælp.

Den 30. marts sluttede vinterskolen og dermed et rigt afsnit af vort liv, hvor gode elever havde bragt os megen glæde.

Den følgende tid blev præget af bryllupper, hvor jeg dog kun ved et par lejligheder virkede som præst. Hans Thomsen og Sigrid Damgaard holdt bryllup her den 2. april. Den 26. april holdt Laurits Nielsen og Helga Hansen bryllup i Hejls. Den 14. maj holdt Niels Kobberø og Agnete Jensen bryllup i Thy. Den 4. juni holdt Astrid Mygind bryllup, og hun bor nu i Frøslev i Bov sogn. Den 9. juni holdt Karl Kobberø og Ellen Kristiansen bryllup paa Fyn, og de bor nu i Rinkenæs Nederby, hvor Karl Kobberø den 12. maj købte en lille ejendom. Den 8. juli holdt Erik Spur og Asta Munck bryllup i Silkeborg, og de bor nu i Husby præstegaard ved Ejby St. paa Fyn. Den 9. august holdt Gunnar Engberg og Rigmor Trier Hansen bryllup i Vallekilde, og de bor nu i Ollerup, hvor Engberg er lærer ved højskolen. Den 31. august holdt Niels Juul Andersen og Ingeborg Wilkens bryllup her hos os, og de bor nu i nærheden af Bovlund.

I paasken havde vi besøg af ca. 150 Askov-elever og lærere. De kom skærtorsdag om aftenen og blev her til paaskelørdag om morgenen.

Den 3. maj kom sommer eleverne. Der var 47 elever, og det var saaledes den mindste sommerskole, vi nogensinde har haft. Men det skal siges, at det var nogle dejlige piger, og det var for mig en daglig fest at tale til dem. Den 4. maj havde vi aabningsmøde. Den 10. maj holdt søster Elna Lassen foredrag med Lysbilleder om diakonissesagen her i Dan-

mark og ud over jorden. Den 29. maj var hele skolen til gudstjeneste i Aabenraa og til møde paa „Folkehjem“. Med uforlignelig gæstfrihed havde pastor Ludvigsen indbudt os alle til middag i sit hjem. Den 1. juni var vi til aarsmøde i Flensborg. Den 5. juni havde vi som sædvanlig stort ungdomsmøde paa skolen. Den 22. juni havde vi bryllupsgilde paa skolen for Laurits Niensens og Karl Kobberøs. Den 30. juni havde vi besøg af pastor Nørgaard fra Vejstrup, og

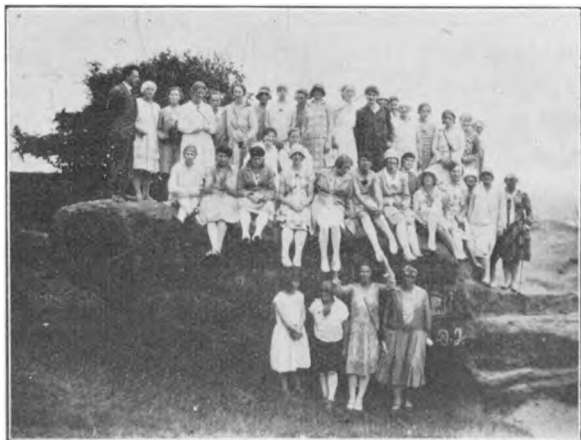

Sommernattens Trylleri.

han talte for eleverne. Den 6. juli var aarets store festdag. Der var 186 gamle elever til elevmøde, de fleste, der endnu har været her. Næste aar venter vi dog endnu mange flere; den ny elevbygning maa jo tages i øjesyn. Den 16. juli var vi alle til gudstjeneste i Sundeved frimenighedskirke og om eftermiddagen til møde i forsamlingsgaarden i Vester Sottrup. Eleverne var indkvarterede hos folk til middag, og jeg skal love for, de fik en middagsmad, de maaske kan mindes endnu. Den var dejlig!

Sommer og vinter foretog vi de sædvanlige udflugter.

Den 30. juli rejste eleverne, og den 1. august kom der ca. 130 mennesker til et hjemstavnsstævne, som varede til den 7.

Paa Dybbolstenen.

Hjem — med Pakke fra Mor.
En 5-Punds Lagkage!

Det var meget fornøjeligt, men meget anstrengende for min kone og pigerne. Vi havde jo ikke plads til saa mange mennesker om natten, men egnens folk var elskværdige og hjalp os ud af denne forlegenhed ved at stille deres gæsteværelser til vor raadighed.

Den 3. august havde vi besøg af ca. 100 flensborgere, som vi underholdt paa forskellig vis.

Fra den 17.—24. august holdt 24 Duborg-drenge under lærer B. Hansens ledelse lejrskole hos os.

Fra Hjemstavnskursus'et.

Den 10.—13. september holdt vi med god tilslutning grundtvigsk vennemøde.

Fra frøken Jensen har vi haft brev, hvori hun beder mig om gennem aarsskriftet at sende alle gamle elever en hilsen fra hende. Hun er for tiden i Lille Værløse skole.

Frøken Jensen kom her til skolen i april 1922, et halvt aar efter, at skolen var begyndt, saa alle gamle elever, undtagen fra den første vinter, kender frøken Jensen. Jeg ved ogsaa, at hun har mange venner iblandt jer, og derfor vil I ogsaa forene jer med os i en tak til frøken Jensen for hendes trofaste arbejde paa skolen og for hele hendes opofrende kærlighed til Rønshoved højskole. Frøken Jensen rejste her fra den 31. august.

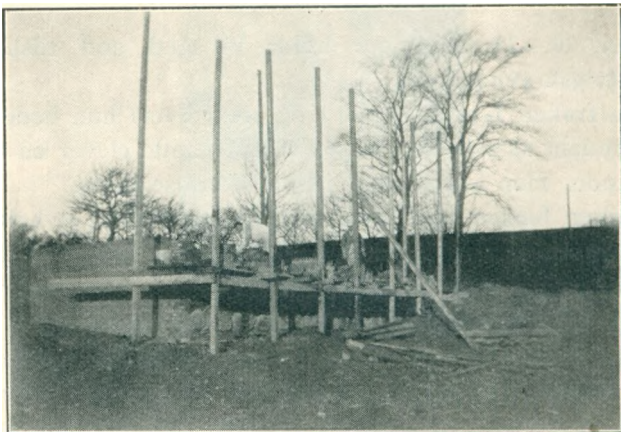

Endelig kom Posten! (Fra Efteraarsskolen 1930.)

Om den ny skoles begyndelse den 1. september har jeg fortalt andet steds i aarsskriftet, og jeg kan derfor slutte denne oversigt over aarets smaa og store begivenheder med tak til jer, som hjalp til med at give dette aar indhold og vækst for os.

Og saa sender vi jer alle hjertelige hilsener og ønsker jer en glædelig jul i hjem og kirke.

Aage Møller.

Den ny Elevbygning under Opførelse.

EN HILSEN

Her fra vor vestfynske Præstegaard vil vi gerne sende alle gamle Venner og Elever fra Rønshoved Højskole en hjertelig Hilsen og en Tak til dem af Jer, som tænkte venligt paa os paa vor Bryllupsdag med Hilsen eller Gave.

Vi bor skønt her, og Folk er saa flinke og venlige. Fra vore Vinduer har vi fri Udsigt mod Syd ned gennem Lillebælt, og naar Vejret er klart, kan vi skimte Als. Paa den Maade har vi synlig Forbindelse med de gamle Egne, og naar Ungdommen her fra Sognet flokkes næsten hundredtallig i vore Stuer, føler vi os som rigtige Højskolefolk!

Husby pr. Ejby i Novbr. 1930.

Asta og Erik Spur.

ELEVFORENINGENS GENERALFORSAMLING

Ved Generalforsamlingen 6. Juli 1930 genvalgtes til Bestyrelsen *Lago Møller* og nyvalgtes *Elna Andersen*. Til Revisor i Stedet for *Harald Kl. Sleth*, som jo er Formand for Elevfondet, valgtes *Viggo Jensen*.
E. Sp.

AARSREGNSKAB
FOR RØNSHOVED HØJSKOLES ELEVFORENING
1929—1930

INDTÆGT	Kr.
Kassebeholdning 1/6 29	31.50
Indtægt (brutto) ved Aarsskriftets Udsendelse	1116.00
Salg af Aarsskrifter	6.00
Renter	3.25
	1156.75

UDGIFT	Kr.
Aarsskriftets Trykning og Uds.	848.36
Tilskud til Elevfonden	300.00
	1148.36
Kassebeholdning 1/6 1930	8.39

Silkeborg i Juni 1930.

Erik Spur.

Dags Dato gennemgaaet Regnskab og Bilag og intet fundet at bemærke.

Dybe, den 23. Juni 1930.

Harald Kl. Sleth.

Regnskabet eftersat og fundet i Orden.

Sdr. Næraa, d. 2. Juli 1930.

Jørgen Rue.

REGNSKAB FOR ELEVFONDET

til Støtte for Rønshoved Højskole — Højskolen ved Flensborg
Fjord — for Tiden 1. Juli 1929 til 1. Juli 1930.

	Indtægt	Udgift
Kassebeholdning $\frac{1}{7}$ 1929.....	673.55	
Bidrag fra Elevforeningen for 1930.....	300.00	
Bidrag fra en Elev.....	5.00	
Indvundne Renter.....	20.43	
Betalt Aage Møller i Understøttelser:		
For Elever Sommeren 1929.....		90.00
For Elever Vinteren 1929—30.....		75.00
Kassebeholdning $\frac{1}{7}$ 1930.....		833.98
	<hr/>	<hr/>
	Balance 998.98	998.98

Dybe pr. Ramme, den 4. Juli 1930.

Harald Kl. Sleth.

Regnskabet revideret og fundet i bedste Orden.

6. Juli 1930.

C. Kjærgaard,
Grønbjerg.

LOVE

for

Rønshoved Højskoles Elevforening.

§ 1.

Elevforeningen er stiftet for at være et Bindeled mellem Skolen og dens tidligere Elever, og den udsender i dette Øjemed et Aarskrift, der udkommer hvert Aar ved Juletid.

§ 2.

Som Medlem kan optages enhver, der har været Elev eller Lærer paa Rønshoved Højskole.

§ 3.

Bestyrelsen bestaar af fem Medlemmer, hvoraf den mindre Halvdel afgaar ved første Generalforsamling. Den større ved næste. Den vælger selv sin Formand, der foreløbig ogsaa er Regnskabsfører, og som maa sørge for, at de skiftende Elevhold under Skoletiden bliver gjort bekendt med Foreningen.

§ 4.

Der vælges to Revisorer, der afgaar skiftevis hvert andet Aar.

§ 5.

Medlemsbidraget er Kr. 1,50, som opkræves samtidig med Aarskriftets Udsendelse. Til Medlemmer Syd for Grænsen sendes Aarskriftet foreløbig gratis.

§ 6.

Aarskriftets Redaktion bestaar af Formanden og en, der vælges af Skolen.

§ 7.

Bidrag til Aarskriftet modtages hvert Aar inden Udgangen af Oktober.

§ 8.

Regnskabsaaret gælder fra og til Generalforsamlingen. Foreningens Love og Regnskabet meddeles hvert Aar i Aarskriftet.

FORTEGNELSE OVER ELEVERNE

VINTEREN 1929—30.

1. Andersen Anders, Linde, Spentrup.
2. Andersen, Kristian, Linde, Spentrup.
3. Gravesen, Magne, Tarp, Ølgod.
4. Hansen, Svend Anker, Karpedam 24, Aabenraa.
5. Hansen, Peter, Langmose, Hejsager.
6. Hansen, Viggo, Børnehjemmet, Randers.
7. Høgsbro, Svend B., Fasangaarden, København F.
8. Jensen, Knud, Ubby, Jerslev.
9. Kristiansen, Thorstein, Flyvbjerg, Brønderslev.
10. Kristensen, Johannes, Lemming, Hasselager.
11. Kristoffersen, Keld, Overby, Odden, Nykøbing S.
12. Larsen, Hans, Mønge, Helsingø.
13. Munk, P. Ejner, Assenballe Teglværk, Bred.
14. Munksgaard, Kristian, Vandborg, Strande.
15. Nielsen, Hans, Stillebæklund, Morud.
16. Nylev, Sigurd, Ubby Efterskole, Jerslev.
17. Pedersen, Søren, Hemstok, Skanderborg.
18. Stræde, Kristian, Faarborg, Lem.
19. Clausen, Niels, Tinglev.
20. Czipulowski, Hans, Chemnitzgade 32, Slesvig.

SOMMEREN 1930.

1. Andersson, Elly Svea Erica, Malmø.
2. Christensen, Else Mohr, Sønderballe, Nr. Nissum, Lemvig.
3. Damgaard, Magda, Trebjerg, Vrønding.
4. Eskesen, Herdis, Skanderup, Lunderskov.
5. Festersen, Elna, Skodborg.
6. Gubi, Henriette, Mikkeltorp, Skodborg.
7. Gregersen, Kirstine, Tingstrup, Thisted.
8. Gotthardsen, Marie, Daler, Daler St.
9. Falck, Esther Kjems, Pederskjær St., Bornholm.
10. Hansen, Erna, Harrested, Sludstrup.
11. Hansen, Barbara, Tved, Svendborg.
12. Hansen, Karen, Vejstrup, Fyn.

13. Harsløf, Ingeborg, Kirkevej 3, Brønshøj.
 14. Hedebo, Ingeborg, Tune, Roskilde.
 15. Hillersborg, Rigmor, Gimsing, Struer.
 16. Houmand, Dagny, Oure, Svendborg.
 17. Højmose, Maja, Brejning, Spjald.
 18. Jensen, Marie, Skallebjerg, Trunderup.
 19. Jensen, Kristine, Aarup, Vraa.
 20. Jensen, Gerda, Badstrup, Kalundborg.
 21. Johansen, Inge, Skovlund, Flensborg Land.
 22. Juhl, Hanne M., Kastvraa, Sommersted.
 23. Juhl, Maren, Sdr. Ottinggade 8, Haderslev.
 24. Klingstrup, Karen, Brylle Forskole, Knarreborg.
 25. Krag, Helene, Graasten.
 26. Laumark, Juliane, Vilsbæk Østerbjerg, Kliplev.
 27. Ladegaard, Kirsten, Gl. Sogn, Ringkøbing.
 28. Madsen, Else, Vennebjerg, Lønstrup.
 29. Madsen, Anke, Gram, Gramby.
 30. Mathiasen, Kristiane, Harritslev, Randers.
 31. Mortensen, Ella, Ahlgade 63, Ringe.
 32. Nielsen, Esther, Kirketerp, Hobro.
 33. Nielsen, Dagny, Taars Afholdshjem, Taars.
 34. Nielsen, Annie, Krogbækgaard, Varpeløv.
 35. Nielsen, Sigrid, Vandborg, Bonnet.
 36. Nedergaard, Birthe, Haarby Skole, Haarby.
 37. Obling, Abeline, Barsbøl, Skærbæk.
 38. Petersen, Helga, Karpedam 17, Aabenraa.
 39. Petersen, Helga, Vandkraftcentralen, Harthe, Kolding.
 40. Poulsen, Anna, Vejen Søndermark, Vejen.
 41. Rahbek, Agnes, Karlsgaarde, Sig.
 42. Stræde, Ellen, Faarborg, Lem.
 43. Schou, Inger, Vesterbro 99, Odense.
 44. Simonsen, Gudrun, Skanderup Nørgaard, Lunderskov.
 45. Sørensen, Marie, Langeskov, Brørup.
 46. Strande, Marie, Vandborg, Strande.
 47. Thomsen, Fini, Thomasminde, Hjarup, Kolding.
-